

**РЕГІОНАЛЬНИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН ДІЙ
З РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2018-2026 РОКИ**

Вступ

Невід'ємною складовою соціальної політики держави, яка відповідає за добробут, розвиток і безпеку своїх громадян, є соціальний захист населення, але процес імплементації Угоди Україна - ЄС передбачає впровадження європейських стандартів та підходів до забезпечення прав дитини. Таким чином, курс України на європейську інтеграцію вимагає перегляду пріоритетів державної політики у сфері охорони дитинства, впровадження успішних механізмів із світової практики захисту прав дітей, які базуються на забезпеченні прав і найкращих інтересів дитини, спрямовуються на підтримку сім'ї, створення умов для виховання та розвитку дітей у сім'ї або середовищі, максимально наближеному до сімейного.

Означені стандарти відображені в різноманітних міжнародних документах, зокрема:

- Постанові Ради Європи щодо прав дітей та розвитку соціальних послуг, дружніх до дітей та сімей (2010)¹;
- Постанові Європейської комісії «Інвестиції у дітей: розірвати коло неблагополуччя» (2013);
- Загальноєвропейських рекомендаціях щодо переходу від інституційної системи догляду до системи, яка ґрунтується на послугах у сім'ї та громаді;
- Керівних принципах ООН щодо альтернативного догляду за дітьми (2010).

Наприклад, у Постанові Ради Європи щодо прав дітей та розвитку соціальних послуг, дружніх до дітей та сімей, наголошено на фундаментальних принципах, яких мають дотримуватись уряди, розвиваючи послуги для дітей та сімей:

- дії в найкращих інтересах дитини;
- сімейно орієнтований підхід;
- участь дитини та її батьків у житті суспільства;
- комплексність, інтеграція та взаємодія надавачів послуг під час ведення випадку.

Регіональний стратегічний план дій з реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області на 2018-2026 роки (надалі – Регіональний план) розроблено з метою зміни існуючої системи інституційного догляду та виховання дітей у Львівській області, яка не відповідає реальним потребам дітей та сімей з дітьми, і створення умов для повноцінного виховання та розвитку дитини в сім'ї.

¹ Recommendation CM/Rec(2011)12 of the Committee of Ministers to member states on children's rights and social services friendly to children and families (Adopted by the Committee of Ministers on 16 November 2011 at the 1126th meeting of the Ministers' Deputies) // <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1872121>.

Впровадження Регіонального Плану базується на таких основних принципах:

- забезпечення безпеки і благополуччя дитини є пріоритетом політики як державної, так і органів місцевої виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- сім'я є найкращим середовищем для виховання та розвитку дитини;
- збереження сім'ї для дитини є головною умовою забезпечення найкращих інтересів дитини та її благополуччя;
- державою заохочується та підтримується відповідальне батьківство;
- реформування системи інституційного догляду та виховання дітей проводиться з урахуванням потреб, думки та інтересів кожної дитини;
- залучення дітей до прийняття рішень, що стосуються їх життя та майбутнього.

Для всебічного та гармонійного розвитку дитини потрібна сім'я, у якій формуються позитивні емоційні стосунки, забезпечуються догляд та виховання відповідно до віку, індивідуальних потреб і можливостей дитини, де вибудовуються її світогляд та моральні орієнтири, формуються уміння та навички, необхідні для успішної соціалізації.

На сьогодні держава вживає заходів для популяризації важливості виховання та розвитку дитини, ролі територіальної громади у забезпеченні найкращих інтересів дитини, неприпустимості розлучення дитини з батьками через особливості її розвитку, негативних наслідків інституційного догляду та виховання для дитини і суспільства в цілому.

Аналіз ситуації в Україні

У 1991 році Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права дитини та визнала, що сім'я є найкращим середовищем для виховання дитини, її розвитку та становлення особистості. Серед основних засад державної політики щодо соціального захисту дітей визначено створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, забезпечення пріоритету сімейних форм влаштування дитини.

Разом з тим не кожна дитина в Україні має можливість зростати в сприятливому сімейному оточенні. Бідність родин, складні життєві обставини, недостатність на місцевому рівні послуг з підтримки дітей та сімей з дітьми зумовлюють дитячу бездоглядність, призводять до соціального сирітства.

В Україні функціонує система інституційного догляду та виховання дітей, якою передбачено заклади різних типів, форм власності та підпорядкування, зокрема загальноосвітні школи-інтернати; інтернати; дитячі будинки системи МОН; навчально-реабілітаційні центри; будинки дитини системи МОЗ; дитячі будинки-інтернати системи МСПУ; навчально-виховні комплекси, у складі яких є групи, класи, відділення цілодобового перебування дітей; інші заклади цілодобового та довготривалого (понад три місяці) перебування дітей, у яких одночасно проживає більше ніж 15 дітей (далі — заклади інституційного догляду та виховання дітей).

Наприклад, станом на 01.09.2016 в Україні функціонував 751 заклад інституційного догляду та виховання дітей, з яких 39 закладів належать до сфери управління МОЗ, 132 (будинки-інтернати, центри соціально - психологічної реабілітації дітей, притулки для дітей) - до сфери управління Мінсоцполітики, 580 — до сфери управління МОН. Крім того, в Україні функціонують заклади інституційного догляду та виховання дітей, утворені громадськими об'єднаннями, благодійними фондами, релігійними організаціями.

Відсутність належної фахової підтримки сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, повільні темпи розвитку інклюзивного навчання призводять до того, що десятки тисяч дітей щороку потрапляють до закладів інституційного догляду та виховання дітей. Станом на 01.09.2016 із 105783 дітей, які перебували в таких закладах, лише 8741 дитина (8 відсотків) мала статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, а решта — 97042 дітей (92 відсотки) мали батьків. Крім того, 18054 вихованці (17 відсотків) мають інвалідність.²

Водночас щороку збільшуються видатки на утримання мережі закладів інституційного догляду та виховання дітей. Так, у 2014 році з державного бюджету на утримання таких закладів було виділено 5,1 млрд гривень, у 2015 році — близько 6,4 млрд гривень, у 2016 році — понад 7 млрд гривень. При цьому в середньому 70 відсотків коштів витрачається на заробітну плату працівників закладів, близько 14 — на оплату комунальних послуг та утримання будівель і лише 15 — безпосередньо на задоволення потреб дітей, зокрема на харчування, одяг, лікарські засоби.³

² Розпорядження Кабінету міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 526-р "Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу"// [Електронний ресурс]. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250190226>

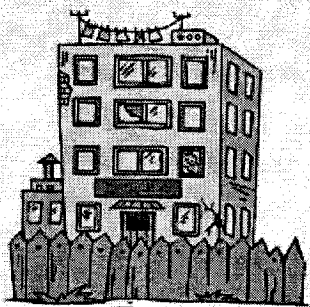
³ Там само.

Система інституційного догляду та виховання дітей є не лише затратною, а також неефективною та шкідливою як для самої дитини, так і для її сім'ї та суспільства в цілому.

Витрати на інтернати

72,7 грн

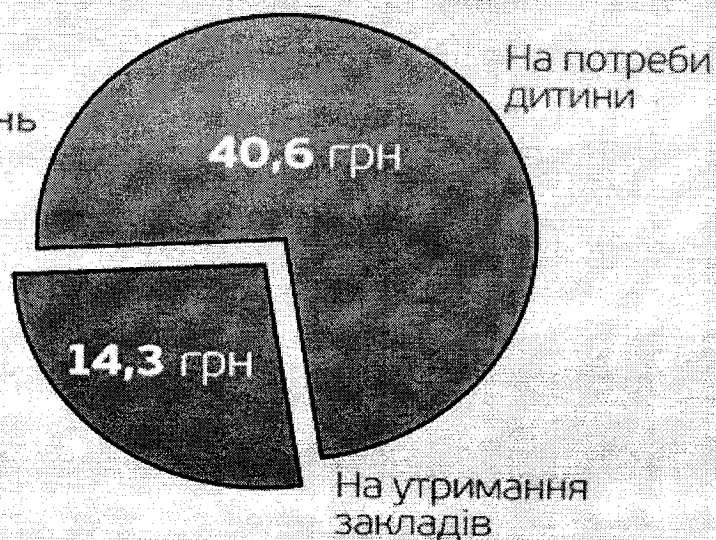
На одну дитину в день

Витрати на дитячий будинок сімейного типу або прийомну сім'ю

54,9 грн

На одну дитину в день

Спільний проект ЄС та ЮНІСЕФ «Розвиток комплексних превентивних послуг для дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах»

/Посилання на ресурс/Розвиток комплексних превентивних послуг для дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах. – [Електронний ресурс]. Проект допомоги дітям. – Режим доступу: <http://gurt.org.ua/news/recent/4051>

Особливо негативними є наслідки такого догляду та виховання для дітей віком до трьох років, у яких найбільше спостерігається затримка фізичного та психоемоційного розвитку. Більшість дітей перебувають у закладах тривалий час-понад три, а іноді понад 10 років.

Також, перебування дитини поза межами сім'ї призводить до руйнування її особистісних зв'язків з батьками. Діти виростають непідготовленими до самостійного життя, не мають необхідних соціальних умінь і навичок.

Відсутність єдиного бачення реформування системи інституційного догляду та виховання дітей призводить до того, що на практиці змінюється лише назва або тип закладу, "реформовані" таким чином заклади залишаються установами цілодобового і довготривалого перебування дітей, а кількість категорій та вік дітей, які можуть до них направлятися, збільшується.

Таким чином, існує потреба у консолідації зусиль держави, інститутів громадянського суспільства, а також необхідність розпочати реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.

Основними учасниками процесу реформування системи інституційного догляду та виховання дітей мають бути держава, органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства, представники бізнесових кіл та міжнародні донори України. Значну роль у таких змінах відіграє суспільство в цілому. Забезпечення зростання дитини в сім'ї повинно бути пріоритетом в усіх сферах державного управління, пов'язаних з реалізацією прав дитини. При цьому держава є головною стороною, відповідальною за перехід від інституційного до сімейного догляду та виховання дитини, а дії щодо підготовки та впровадження реформи координує Кабінет Міністрів України.

Органи місцевого самоврядування сприяють реалізації Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, створюють необхідні умови для виховання дітей, забезпечення їх безпеки та благополуччя, виявлення та підтримки вразливих сімей з дітьми з метою збереження сім'ї для дитини та запобігання вилученню дитини у батьків. Відповідно до найкращого світового досвіду органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток соціальних, медичних, освітніх, реабілітаційних послуг для дітей та сімей з дітьми, можуть виділяти необхідні для цього фінансові та кадрові ресурси.

Міжнародний досвід

Заклади інституційного догляду та виховання дітей функціонували в різні часи в багатьох державах світу з метою забезпечення піклування про дітей вразливих категорій. На певному історичному етапі такі заклади утворювалися для підтримки дітей, які стали сиротами внаслідок війни, епідемії та голодомору.

На початку XX століття Сполучені Штати Америки відмовилися від виховання дітей у закладах інституційного догляду та виховання дітей через негативний вплив такого виховання на психічний і фізіологічний розвиток дитини. Стрімке зменшення кількості дітей у таких закладах почалося наприкінці 30-х років, коли було прийнято закон про фінансову підтримку сімей з дітьми, які потрапили у складні життєві обставини.

Королівство Швеція в середині 50-х років відмовилося від утримання дітей у закладах інституційного догляду та виховання дітей, а до 2000 року всі державні заклади для дітей з особливостями розвитку були розформовані.

У Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії такий процес розпочався після закінчення Другої світової війни. У цій державі, як і в Королівстві Норвегія та Республіці Ісландія, новонароджених дітей та дітей віком до трьох років взагалі не влаштовують у виховні заклади.

Процес реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Румунії розпочався в 90-х роках, коли було взято курс на закриття великих закладів інституційного догляду та зменшення кількості дітей у таких закладах, які продовжували функціонувати. На сьогодні в Румунії перевага надається збереженню біологічної сім'ї, а якщо це неможливо, дітей влаштовують у прийомні сім'ї. Діти, яким не вдається знайти сім'ю, проживають у громаді в малих групових будиночках — закладах з умовами проживання та виховання, наближеними до сімейних, в яких одночасно перебувають 6 — 15 дітей. З метою запобігання сімейному неблагополуччю та підтримці виховного потенціалу сім'ї впроваджується модель мінімального пакета соціальних послуг на рівні громади.

У Республіці Болгарія за п'ять років (з 2009 до 2014 року) кількість закладів інституційного догляду та виховання дітей зменшилася на 39 відсотків, а дітей у них — на 59. Реформа почалася з будинків дитини для дітей віком до трьох років та будинків-інтернатів для дітей з інвалідністю, оскільки в таких закладах виховувалися діти найбільш вразливих категорій. Для влаштування таких дітей створювалися спеціально підготовлені прийомні сім'ї, особлива увага приділялася роботі з біологічними батьками

дитини з метою повернення її у сім'ю. При цьому припинялася діяльність закладів інституційного догляду та виховання дітей у сільській місцевості, віддалених від закладів, які надають реабілітаційні, медичні та освітні послуги.

Успішною є модель реформування закладів інституційного догляду та виховання дітей у Республіці Молдова. Зусилля держави з 2007 року спрямовуються на підтримку біологічних сімей та розвиток прийомних сімей, що сприяло зменшенню на 70 відсотків кількості дітей у закладах інституційного догляду.

Міжнародний досвід свідчить, що під час реформування системи інституційного догляду та виховання дітей особливу увагу необхідно приділяти розвитку альтернативних форм догляду за дітьми, які з певних причин не можуть проживати з біологічними батьками (встановлення опіки та піклування, влаштування в прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, патронатні сім'ї, дитячі заклади з умовами проживання, наближеними до сімейних, у яких одночасно перебуває не більше ніж 15 дітей (далі — альтернативний догляд за дітьми).

Успішний міжнародний досвід і випробувані моделі функціонування системи підтримки дітей та сімей з дітьми можуть бути використані в реформуванні системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні.

Регіональні особливості

На шляху розбудови України як соціальної, демократичної, європейської держави одним із її пріоритетних завдань має стати сприяння розвитку сім'ї як основної ланки суспільства і провідного інституту формування особистості, найкращого середовища для зростання дитини та забезпечення гідної старості.

В умовах децентралізації саме територіальні громади мають взяти на себе відповідальність за безпеку, благополуччя, добробут дітей, своєчасну підтримку вразливих сімей з дітьми, осіб з інвалідністю та людей похилого віку. На заміну обласним інституціям, великим інтернатним закладам мають прийти універсальні та доступні послуги, орієнтовані на потреби членів громади. Адміністративна реформа зміцнила фінансові можливості громад і надала їм право самостійно визначати потребу в послугах і планувати їх розвиток.

У зв'язку з цим особливого значення набувають питання розроблення та запровадження оптимальних моделей організації соціальної роботи в громаді, максимально ефективного використання наявних матеріальних,

фінансових і кадрових ресурсів, у тому числі громадського сектору, розвитку ринку соціальних послуг. У Постанові Ради Європи щодо прав дітей та розвитку соціальних послуг, дружніх до дітей та сімей, наголошується на фундаментальних принципах, яких мають дотримуватись уряди у розвитку послуг для дітей та сімей:

- дії в найкращих інтересах дитини;
- сімейно орієнтований підхід;
- участь дитини та її батьків;
- комплексність, інтеграція та взаємодія всіх суб'єктів соціальної роботи з дітьми та сім'ями.

Регіональний план розроблено на виконання Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р (далі - Національна стратегія).

Регіональний план ґрунтується на принципах Національної стратегії, положеннях Конвенції ООН про права дитини та пунктах 6-8, 10, 13, 14 (заходів 1-15), 15, 17, 27, 34, 35, 36, введених у дію постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 року № 453 "Про затвердження Державної соціальної програми "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2021 року".

Безпека і благополуччя кожної дитини є пріоритетом регіональної політики. Державні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування і посадові особи свідомі своєї відповідальності за долю дітей і визнають, що сім'я є найкращим середовищем для виховання і розвитку дитини, збереження сім'ї для дитини є головною умовою безпеки і благополуччя дитини. В рамках реформи всі рішення щодо дитини будуть прийматися з урахуванням її потреб, інтересів, дотримуючись принципу найвищих інтересів дитини.

Мета

Основною метою Регіонального плану є послідовне реформування діючої системи забезпечення прав дітей в регіоні та формування такої системи, яка забезпечить право дитини на проживання, догляд і виховання в сім'ї або в умовах, максимально наближених до сімейних, доступ до якісних соціальних, освітніх, медичних послуг.

Завдання

Основними завданнями Регіонального плану є:

- забезпечення в процесі реформи ефективної координації дій між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, міжвідомчого співробітництва та взаємодії;
- створення ефективної системи раннього виявлення та підтримки сімей з дітьми, які перебувають в складних життєвих обставинах, з метою попередження розлучення дитини з сім'єю і попадання в заклад інституційного догляду та виховання дітей;
- створення і розвиток освітніх, медичних, соціальних, реабілітаційних послуг відповідно до потреб дітей та їх сімей, перш за все, на рівні громади;
- розвиток сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

Для досягнення зазначеної основної мети і завдань, з урахуванням результатів комплексного дослідження ситуації щодо забезпечення прав дітей в регіоні, Регіональний план передбачає ряд заходів з реалізації стратегічного плану реформування (надалі - Заходи), спрямованих на створення ефективних механізмів підтримки сімей з дітьми, які об'єднують фінансову, матеріальну допомогу та послуги для сприяння батькам у виконанні своїх обов'язків по догляду та вихованню дітей, подоланні складних життєвих обставин.

Особливу увагу приділено питанням розвитку базових медичних, освітніх, соціальних послуг, послуг раннього втручання, інклюзивного навчання, альтернативних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, підвищення професійного рівня фахівців, що надають послуги дітям та сім'ям з дітьми, створенню умов для участі неурядових організацій у наданні послуг сім'ям з дітьми, а також питанням інформаційно-просвітницької діяльності, моніторингу та оцінки виконання плану.

З огляду на головні принципи реформування діючих закладів інституційного догляду та виховання дітей, здійснена їх комплексна оцінка за методологією, наданою Міністерством соціальної політики України (листи від 12.12.2017 № 24322/0/2-17/37 та від 03.05.2018 № 8426/0/2-18/37).

На основі загальних результатів оцінки закладів, проведеної в період з 31 січня до 01 березня 2018 року, міжвідомчою робочою групою, утвореною розпорядженням голови Львівської обласної державної адміністрації від 19.12.2017 № 461 (зі змінами, внесеними розпорядженням від 13.06.2018 року № 586), визначена черговість трансформації закладів.

Для визначення найбільш ефективної форми трансформації кожного закладу, є потреба у створенні обласних, районних, міських, об'єднаних територіальних громад мультидисциплінарних команд, які проведуть оцінку закладу, персоналу та оцінку потреб кожної дитини, і складуть план трансформації закладу (включаючи план використання кадрових, фінансових, матеріальних ресурсів) і індивідуальні плани влаштування для кожної дитини, що передбачає також плани розвитку послуг для дітей. При складанні індивідуального плану дитини в першу чергу буде вирішуватися питання про реінтеграцію дитини в біологічну сім'ю.

У процесі реформування кожного закладу переважно буде розглядатися можливість створення на його базі інших освітніх, медичних, соціальних установ / центрів для надання послуг дітям та їх сім'ям, з урахуванням потреб громади, на території якої розташовується установа.

Трансформація установ буде супроводжуватися встановленням мораторію / припиненням зарахування дітей, насамперед дітей у віці до трьох років, а також мораторію на нові працевлаштування і капіталовкладення.

За результатами щорічного моніторингу та оцінки виконання Регіонального плану його перегляд і кореляція можуть проводитися щороку. У той же час, плановий перегляд і кореляція Регіонального плану будуть проведені в 2021, 2024 і 2026 роках.

Ключові показники ефективності реформування системи інституційного догляду та виховання дітей у Львівській області, яких планується досягти за станом на 01.01.2021:

- створити умови для інклюзивного навчання у всіх опорних школах;
- зменшити кількість дітей, які виховуються в установах інституційного догляду та виховання дітей, на 40%;
- почати трансформацію 7 установ інституційного догляду та виховання дітей, завершити трансформацію не менше ніж 5 з них за станом на 01.01.2021 р.;
- забезпечити інтеграцію в суспільство та послугами соціального супроводу випускників закладів інституційного догляду та виховання, дітей / осіб з числа вихованців прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників з метою їх підготовки до самостійного життя;
- забезпечити дітям і сім'ям з дітьми доступ до послуг відповідно до їх потреб, не менше ніж 20% (на рівні ОТГ).

Ключові показники ефективності, яких потрібно досягти в наступні періоди, будуть визначені за результатами перегляду та кореляції Регіонального плану відповідно в 2021 і 2024 роках.

Реалізація Регіонального плану буде здійснюватися на принципах державно-приватного партнерства з широким залученням до цієї роботи представників громадянського суспільства, неурядових організацій, донорів, інших зацікавлених осіб.

Для впровадження в регіоні реформи системи інституційного догляду та виховання дітей та забезпечення прав дітей виконавчі структури Львівської області розвивають співробітництво з неурядовими організаціями. Львівська облдержадміністрація тісно співпрацює з благодійними фондами: "Львівська освітня фундація", "Українська Галицька Фундація", "Карітас Самбірсько – Дрогобицької Єпархії УГКЦ", благодійною організацією "Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД", та ЛОМГО "Українська молодь - Христові", організацією, що сприяє оздоровленню та відпочинку дітей різних категорій – ГО "Центр оздоровлення та відпочинку Львівщини".

Регіональний план розроблений на основі комплексного моніторингу - дослідження ситуації щодо забезпечення прав дітей в регіоні, проведеного в період з 31.01.2018 до 01.03.2018, (дані збирались станом на 31.12.2017), звітів та статистичних даних структурних підрозділів Львівської облдержадміністрації станом на 01.09.2018.

Оцінка стану дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам, проведена за методологією, сформованою Міністерством соціальної політики України (листи від 12.12.2017 № 24322/0 / 2-17 / 37 та від 03.05.2018 № 8426/0/2-18/37).

Результати оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

1. Демографічна ситуація

За даними проведеного моніторингу-дослідження, станом на 01.01.2018 населення області становить 2 457 551 особи, серед них 488 554 дітей (19,8%). Переважна більшість населення – 1 437 621 особа (58,5%) проживає в міських поселеннях, решта 1 019 930 осіб (41,5%) - у сільській місцевості. Із загальної чисельності дитячого населення в містах проживає 286 090 дітей (58,5%), в селах, селищах – 202 464 дітей (41,5%).

Якщо взяти інформацію ГУ статистики у Львівській області, станом на 01.01.2008 в області проживало 2 559 800 осіб (5,5% від загальної кількості населення в Україні), серед них 1548 осіб (60,5%) міських і 1 011 800 осіб (39,5%) – сільських мешканців, з них 504 352 (19,7%) дітей.⁴

Відповідно, прослідковується несприятлива демографічна ситуація в області, яка пов'язана зі зменшенням народжуваності та загостренням проблем сім'ї: дві третини сімей мають лише одну дитину. Загострюються проблеми економічного характеру, а саме можливість матеріального утримання дитини, що забезпечує розвиток і виховання дітей у сім'ях, особливо молодих, багатодітних та неповних.

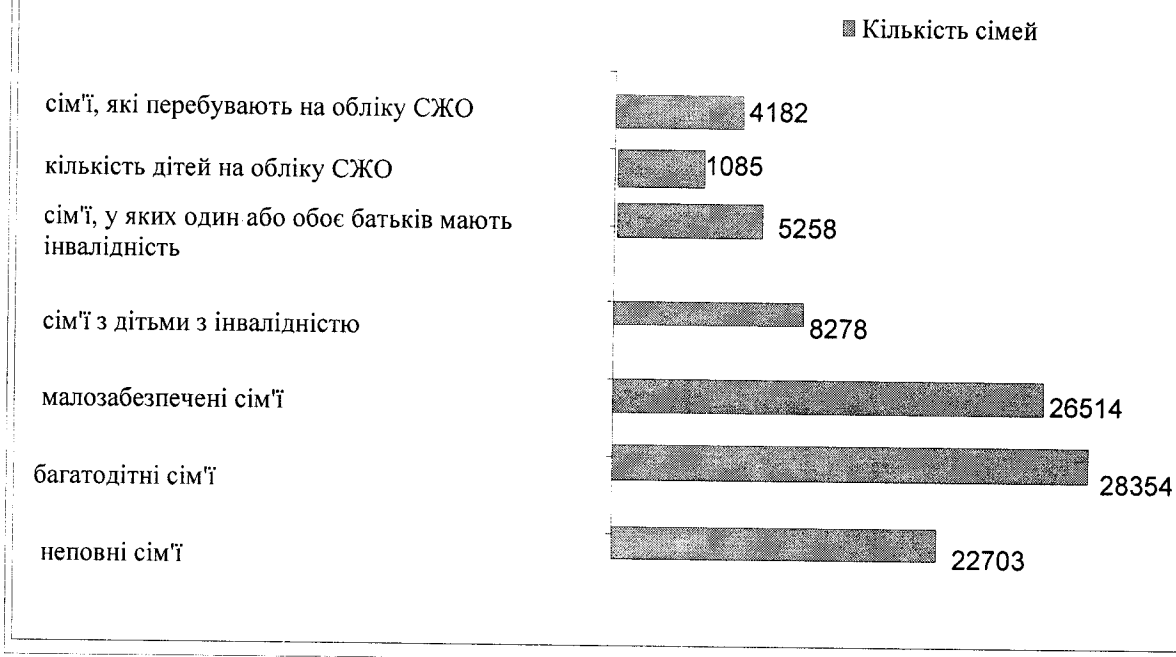
2. Сім'ї з дітьми

На кінець 2017 року в області налічувалося 264060 домогосподарств, в яких проживають діти віком 0 - 17 років. З них 28 354 сімей (10,7%) виховують трьох і більше дітей та мають статус багатодітної сім'ї.

У той же час, частка сімей, в яких діти виховуються одним із батьків (батьком або матір'ю), - 22703 сімей, що становить 8,6% від загальної кількості сімей з дітьми. До цієї категорії відносяться сім'ї, у яких подружжя розлучилось, а також одинокі матері, які народили дітей, не перебуваючи у шлюбі.

⁴ Дані Головного управління статистики у Львівській області "Демографічний щорічник 2008 рік"
// Режим доступу - https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/publ/2008/ZB112008Y08_4.pdf

Домогосподарства з дітьми у Львівській області

За даними державної статистичної звітності за 2016 рік, щороку в області розлучаються близько 6 тисяч подружніх пар, а також 7,8% дітей народжується поза шлюбом. Крім того, непоодинокі випадки народження дітей неповнолітніми матерями: тільки в 2016 році таких було 17,5 % від загальної кількості новонароджених. Кількість сімей, у яких малолітні чи неповнолітні особи народили дитину протягом 2017 року, становила 129.

За даними проведеного моніторингу-дослідження, на обліку соціальних служб перебуває 4182 сімей з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах. Переважно це сім'ї, в яких батьки ведуть нездоровий спосіб життя, зловживають алкогольними напоями або вживають наркотичні засоби, а також, не належним чином виконують свої обов'язки з виховання та догляду за дітьми.

На сьогодні робота з надання допомоги кризовим сім'ям, надання їм відповідних соціальних послуг з підтримки сім'ї та інших необхідних послуг, є недостатньо скоординованою та ефективною на рівні районів, міст та об'єднаних територіальних громад, про що свідчить кількість справ про позбавлення батьківських прав та про відібрання дітей у батьків у зв'язку з загрозою для життя і здоров'я дитини.

Так, протягом 2017 року органами опіки та піклування було подано до судів 129 позовів про позбавлення батьківських прав та 11 позовів про відібрання дітей у батьків без позбавлення їх батьківських прав. У 2017 році судами було винесено 259 рішень про позбавлення батьківських прав одного

або обох батьків і 24 рішень про відібрання дітей у батьків без позбавлення батьківських прав.

Крім того, протягом 2017 року 37 дітей було відібрано у батьків за рішенням органів опіки та піклування у зв'язку з безпосередньою загрозою для життя і здоров'я дитини. Найбільше таких випадків зафіксовано в м. Львові - 9 дітей, Жидачівському районі - 8 дітей, Яворівському районі - 6 дітей, Сокальському районі – 3 дитини.

Також у регіоні проживає 8278 сімей, в яких виховуються діти з інвалідністю, і 5258 сімей, в яких обоє батьків або один з батьків мають інвалідність. Частка сімей з дітьми, у яких хоча б один з членів сім'ї має інвалідність, становить 2 % від загальної кількості сімей з дітьми. Такі сім'ї потребують не тільки матеріальної допомоги, а також і соціального супроводу сім'ї і дитини, який повинен включати всі аспекти соціальної підтримки, реабілітації, адаптації, захисту дитини та підвищення ресурсу власних можливостей батьків для догляду і виховання дитини.

Проблеми, які приходить вирішувати сім'ям з дітьми або батьками з інвалідністю, набагато комплексніші і ширші, ніж складне матеріальне становище. Тому питання соціальної підтримки сімей з дітьми вимагають комплексного підходу в їх вирішенні.

3. Діти, які перебувають в складних життєвих обставинах

Протягом 2017 року на обліку в службах у справах дітей перебувало 1085 дітей, які опинились в складних життєвих обставинах (без урахування дітей, влаштованих в заклади інституційного догляду та виховання дітей).

Найбільше таких дітей перебувають на обліку в службах у справах дітей м. Львова (104 дітей), Миколаївської (98 дітей), Яворівської (74 дитини), Буської (67 дітей) райдержадміністрацій.

Головні причини постановки на облік дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах, є неналежне виконання батьками своїх батьківських обов'язків, та фізичне насильство по відношенню до дітей. Наприклад, у 2017 році 27 дітей стали жертвами жорстокого поводження з ними з боку дорослих.

Діти, які перебувають в складних життєвих обставинах через недогляд з боку батьків, частіше за інших стають винуватцями правопорушення або стають жертвами злочинів. Так, у 2017 році в області 207 дітей скоїли правопорушення різного ступеня тяжкості. Найбільш поширеними

злочинами серед дітей і підлітків є крадіжки, хуліганство, нанесення тілесних ушкоджень.

За даними дослідження, 40 дітей в області мають нарко - та алкозалежність і знаходяться під наглядом фахівців. Наркоманія і алкоголізм негативно впливають на здоров'я дітей, призводять до агресії, злочинності та іншої асоціальної поведінки. Однак реальні масштаби цієї проблеми в області невідомі і вимагають більш детальних досліджень, а також більшої уваги до дітей з боку батьків, вчителів, інших дорослих з метою своєчасного їх виявлення та надання допомоги дітям.

В цілому, діяльність із соціальної профілактики в сімейному і дитячому середовищі вимагає комплексних заходів, координації і спрямування дій всіх суб'єктів соціальної роботи на раннє виявлення сімейного неблагополуччя, надання сім'ям з дітьми комплексної підтримки і допомоги в подоланні складних життєвих обставин.

4. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування

Загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на первинному обліку в службах у справах дітей Львівської області станом на 31.12.2017 (звітний період) становить 2268 дитини (0,50% від загальної кількості дитячого населення). З них: 746 - дітей-сиріт і 1522 дітей, позбавлених батьківського піклування.

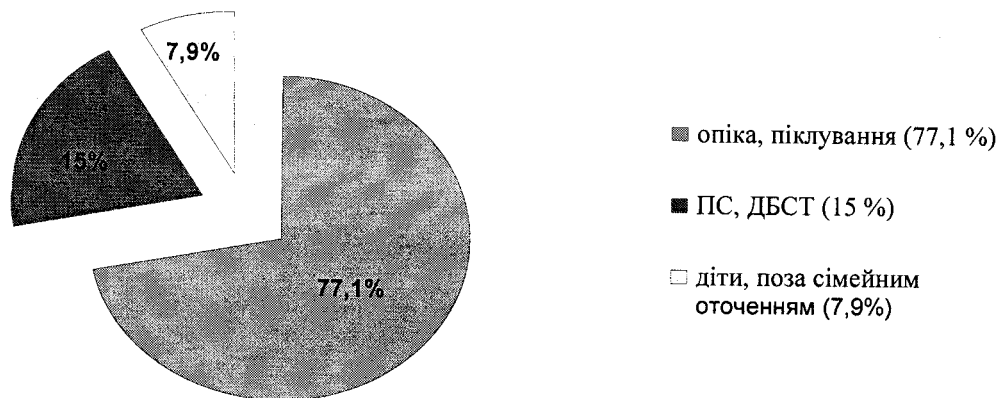
Протягом останніх років зберігається тенденція зменшення кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в області. У порівнянні з 2015 роком, кількість дітей даної категорії зменшилася на 281 особу або на 8%.

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 92,1% виховуються в сім'ях (опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу). Цей показник дещо вищий, ніж середній по Україні (91,3%).

Найбільш поширеною формою виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в області є опіка та піклування.

У 1296 сім'ях опікунів, піклувальників виховується 1749 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що становить 77,1% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

**Розподіл дітей-сиріт, дітей, позбавлених
батьківського піклування за формою влаштування у Львівській
області**

На звітний період в області функціонувало 34 дитячі будинки сімейного типу, в яких виховувалося 207 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що становило 9,1% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та 100 прийомних сімей, в яких виховувалися 135 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що становило 5,9% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Мережа патронатних сімей в області набула певного розвитку, на початку впровадження концепції у 2017 році проведено 4 навчання для кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни/піклувальники. Всього пройшли навчання 90 осіб – 5 сімей та 1 особа - кандидати у прийомні батьки, 4 сім'ї та 1 особа – кандидати у батьки-вихователі, 70 осіб - кандидати в опікуни.

Впродовж 9 місяців 2018 року проведено 2 навчання для кандидатів у прийомні батьки, батьки-вихователі, опікуни/піклувальники. У них взяли участь 47 осіб, з них: – 2 сім'ї - кандидати у прийомні батьки, 43 особи - кандидати в опікуни/піклувальники, притому всі кандидати, які пройшли навчання, отримали довідки та рекомендації про включення їх до електронного банку даних потенційних прийомних батьків, батьків-вихователів, опікунів/піклувальників. З метою активізації питань стосовно запровадження патронату над дитиною у Львівській області підготовлено та скеровано листи головам райдержадміністрацій та міським головам міст обласного значення з проханням вжити додаткових заходів щодо пошуку, підбору, скерування на навчання кандидатів у патронатні вихователі та створення патронатних сімей відповідно до прогнозованих розрахунків.

Також, для інформування широкого кола громадськості про впровадження діяльності сімей патронатних вихователів, скеровано інформаційні листи керівництву релігійних згромаджень щодо співпраці у даному напрямку.

На обліку в області перебуває 489 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які можуть бути усиновлені. Більшість з них є дітьми у віці старше 11 років або мають складні проблеми здоров'я і порушення розвитку, що ускладнює можливість їх усиновлення. Так, у 2017 році було усиновлено 55 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них 48 громадянами України та 7 дітей іноземними громадянами. Показники усиновлення дітей громадянами України майже на рівні попередніх років.

Незважаючи на те, що в регіоні перевага віддається сімейним формам виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 130 дітей цієї категорії виховуються в установах інституційного догляду та виховання дітей. З них 39 мають опікунів, піклувальників та прийомних батьків або батьків-вихователів, але вчаться і проживають в закладах інституційного догляду та виховання дітей.

Слід зазначити, що в області намітилася тенденція до зменшення сімей, які бажають усиновити дитину. На час дослідження на обліку сімей кандидатів в усиновлювачі перебувало 137 сімей, що на 26 менше, ніж у 2016 році. Також спостерігається зменшення кількості сімей, які бажають створити прийомну сім'ю або дитячий будинок сімейного типу.

Дана ситуація вимагає змін, перш за все шляхом активізації роботи з населенням щодо популяризації сімейних форм догляду та виховання дітей, які з певних причин не можуть жити з біологічними батьками.

5. Діти з порушеннями розвитку

Діти з порушеннями розвитку та інвалідністю є в кожному районі, місті, ОТГ. На кінець 2017 року в області проживало 45160 дітей з обмеженням життєдіяльності, що становить 9,2% від загальної кількості дитячого населення. З них 1053 (2,3%) дітей мають інвалідність підгрупи "А".

До порушень розвитку, які найчастіше стають причиною влаштування дітей в заклади інституційного догляду та виховання, можна віднести порушення опорно-рухового апарату, зору, слуху, мови, інтелектуального розвитку, затримки психічного розвитку та ін.

Типи порушення розвитку	Вік дитини				Усього дітей
	0-2 роки	3- 5 років	6-15 років	16-17 років	
Порушення опорно-рухового апарату	381	877	5497	2014	8769
Порушення зору	311	961	6333	2334	9939
Порушення слуху	1335	2045	3110	680	7170
Порушення мови	971	2213	2389	148	5719
Порушення інтелектуального розвитку	15	156	1268	333	1772
Затримки психічного розвитку	10	509	1807	273	2599
Синдромом Дауна, інші генетичні захворювання	134	239	420	103	896
Усього	3157	7000	20824	5885	36864

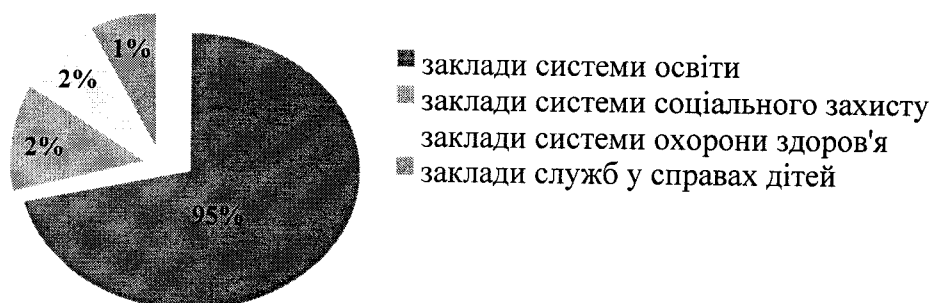
У кожній віковій категорії є діти зі складними, комплексними порушеннями розвитку та обмеженнями можливостей, викликаними однією або декількома причинами. Із 2487 дітей, що мають комплексні порушення розвитку, 8 % складають діти у віці 0-2 роки, 21,5% - діти у віці 3-5 років, 50,5% - діти у віці 6-15 років, 20 % - діти у віці 16-17 років.

Отже, на сьогодні такі діти потребують комплексної реабілітаційної, психолого-педагогічної підтримки та соціальної допомоги. Допомоги, підтримки та послуг також потребують їх батьки. Але зараз в області немає розвиненої мережі центрів денного догляду, реабілітаційних центрів, оздоровчих та інших установ для дітей зі складними, комплексними порушеннями розвитку, зокрема, як і в цілому по країні, в області відсутні такі послуги як особистий (персональний) асистент, послуга перепочинку, мобільні реабілітаційні бригади, послуга раннього втручання і таке інше. Для таких дітей також не створені умови для здобуття дошкільної, середньої та позашкільної освіти.

6. Загальна система інституційного догляду та виховання дітей станом на 31.12.2017 року (мережа закладів)

Система інституційного догляду дітей у Львівській області представлена 51 установами, з яких 42 відносяться до системи освіти, 2 - до системи охорони здоров'я, 2 - до системи соціального захисту, 1 установа підвідомча службі у справах дітей, 4 установи приватної (релігійної) власності.

Розподіл закладів за сферами підпорядкування

7. Послуги для дітей і сімей з дітьми

Сфера освіти

Функціонує 844 заклади дошкільної освіти, в яких здобувають освіту понад 76,9 тис. вихованців. Закладами дошкільної освіти різних типів та форм власності охоплено 78,6 % дітей віком від 3 до 6 років, усіма формами дошкільної освіти охоплено 87 % дітей цього віку. Діти старшого дошкільного віку (від 5 до 6 (7) років) стовідсотково охоплені обов'язковою дошкільною освітою.

У 2017 році створено 2916 місць у закладах дошкільної освіти. Завершено будівництво 4 новобудов, відкрито після реконструкції 2 заклади, відновлено роботу 3 закладів дошкільної освіти, відкрито 2 заклади у пристосованих приміщеннях, 16 дошкільних відділень у складі НВК, 56 додаткових груп.

У 2017 році здійснювалось фінансування будівництва, реконструкції, добудови та для зміцнення матеріально-технічної бази закладів дошкільної освіти Львівської області, зокрема:

- за кошти державного фонду регіонального розвитку – 9 об'єктів на суму 26417,239 тис. грн.; за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 12 об'єктів на суму 2467,0 тис. грн.; за кошти обласного бюджету – 6 об'єктів на суму 6360,0 тис. грн. Разом об'єктів – 27 на суму 35244,239 тис. грн.

На 100 місцях у середньому виховуються 123 дитини.

На виконання Плану дій на 2017—2019 роки з поетапного створення додаткових місць у закладах освіти для дітей дошкільного віку

(розпорядження КМУ від 06.12.2017 №871-р) та з метою забезпечення права кожної дитини на доступність і безоплатність здобуття дошкільної освіти в області розроблено регіональний план створення додаткових місць в дошкільних навчальних закладах на 2017-2020 роки, яким у 2018 році передбачено додатково створити 2791 місце.

Станом на 01.01.2018 працює 1242 денних загальноосвітніх навчальних заклади, де здобувають освіту 266,0 тис. учнів.

У 2017 році отримали ліцензію 2 приватних загальноосвітніх навчальних закладів, здійснено оптимізацію у 31 закладі освіти: призупинено функціонування – 12-х, понижено ступінь – 13 -х, реорганізовано 6 у НВК.

У 2017 році на Львівщині введено в дію 8 закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО).

У 2017/2018 навчального року функціонує 38 опорних навчальних заклади та 92 філії, де навчаються 20412 учнів. На покращення матеріально-технічної бази опорних шкіл з бюджетів різних рівнів, зокрема й обласного, протягом двох останніх років витрачено близько 120 млн грн, з них майже 108 млн грн у 2017 році.

На сьогодні в області у 30 ЗЗСО запроваджено поглиблене вивчення предметів природничо-математичного циклу, де навчається 2195 учнів 8-9 класів, та 47 ЗЗСО, в яких 1514 учнів на профільному рівні вивчають також природничо-математичні предмети. На оновлення матеріально-технічної бази 8 закладів з поглибленим вивченням природничо-математичних предметів було спрямовано 6,7 млн грн та закуплено сучасне обладнання у кабінети хімії, фізики, біології та математики.

В області апробація нового Державного стандарту початкової освіти здійснюється у 9 навчальних закладах (4 – на всеукраїнському рівні, 5 – на регіональному). До апробації залучено 27 педагогічних працівників, 800 учнів.

У 2017/18 н. р. організовано підвезення 24942 учнів (97,8% від потреби), них 21152 (85,3%) учнів підвозяться шкільними автобусами. У 2017/2018 навчального року підвезення учнів із населених пунктів здійснюють 303 шкільних автобусів, 54 наймані або орендовані транспортні засоби. Протягом 2017 року придбано 68 шкільних автобусів загальною вартістю 112,66 млн грн на умовах спів фінансування.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2017 № 929 Львівській області для придбання шкільних автобусів, обладнання для закладів загальної середньої освіти виділено 13 млн 521,3 тис. грн. Відповідно до заходів Програми розвитку освіти Львівщини на 2017-2020

роки у 2017 році придбано 3 спеціальні автобуси (з відповідним обладнанням) для НРЦ обласного підпорядкування на суму 6 млн грн, в яких навчаються діти з порушенням опорно-рухового апарату, придбано тифло- та сурдообладнання для спеціальних навчальних закладів обласного підпорядкування на 993 тис. гривень.

У 2017/2018 навчальному році у 255 інклюзивних класах ЗЗСО області було організовано інклюзивне навчання для 358 дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю. Охоплено всі нозології. У 32 закладах дошкільної освіти (далі-ЗДО) області функціонувало 46 інклюзивних дошкільних груп. У закладах дошкільної освіти навчалось 80 дітей дошкільного віку, з них – 38 дітей з інвалідністю; введено 42, 5 (48 осіб) штатних одиниць асистентів вихователя.

- Кадрове забезпечення послуг

У сфері освіти Львівської області працює 1579 фахівців соціального напрямку. Серед них: 1105 практичних психологів, 439 соціальних педагогів, 35 працівників районних (міських) центрів психологічної служби та методистів методкабінетів відповідного рівня.

Заслуговує на схвалення діяльність органів управління освітою щодо збільшення кількісного складу цієї категорії педагогічних працівників у м. Новому Роздолі, м. Стрию, Бродівському, Жовківському, Золочівському, Миколаївському районах. У той же час було допущено зменшення кількості працюючих у м. Червонограді, Буському, Дрогобицькому, Пустомитівському районах. На сьогодні у новостворених ОТГ у Мостиському, Самбірському, Жидачівському, Старосамбірському районах працює 86 практичних психологів і 42 соціальних педагогів.

Щодо забезпеченості навчальних закладів працівниками психологічної служби (у ставках) згідно з нормативами МОН України (наказ від 02.07. 2009 № 616 зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23.07.2009 за №687/16703), то на кінець 2017-2018 н.р. усі типи навчальних закладів Львівщини забезпечені на 56,1% (практичними психологами на 63,6%, соціальними педагогами на 44,0%). По Україні: 55,26% (практичними психологами на 60,7%, соціальними педагогами на 46,3%).

Значний дефіцит ставок практичних психологів і соціальних педагогів відносно затверджених нормативів чисельності гостро відчувається у закладах освіти, які знаходяться в сільській і гірській місцевостях. Так, наприклад, якщо у містах області відсоток забезпечення практичними

психологами навчальних закладів складає 74,6 %, соціальних педагогів 62,6%, то у сільській місцевості відсоток забезпечення практичними психологами навчальних закладів складає 50,1%, соціальними педагогами 28,8%. Зокрема низька забезпеченість ставками практичних психологів у Турківському районі – 26,9%, Сокальському – 25,2%, Перемишлянському район – 24,1%, Радехівському районі – 23,9%.

Загалом, найвищі показники забезпеченості навчальних закладів практичними психологами мають міста: Моршин – 100%, Новий Розділ – 91,5%, Самбір – 89,8%, Львів – 88,2 %, ПТНЗ – 78,4 %, райони: Миколаївський – 76,9%, Самбірський – 73%, Яворівський – 68,4%

Найнижчі показники забезпеченості ставками соціальних педагогів у районах: Миколаївський – 1,61%, Сокальський – 1,9%, Сколівський – 12 %.

Найвищі показники забезпеченості навчальних закладів соціальними педагогами мають міста: Моршин 100%, Львів – 92,3%, Трускавець – 81,8%, райони: Яворівський – 91,3%, Золочівський – 77,1 %, Старосамбірський – 75,0%, ПТНЗ – 78,4%.

В Дрогобицькому, Пустомитівському, Радехівському, Стрийському, Турківському районах не введено жодної ставки соціального педагога.

Спостерігається тенденція щодо збільшення посад працівників психологічної служби у дошкільних навчальних закладах комбінованого та компенсуючого типу, спеціальних школах-інтернатах відповідно до нормативів чисельності. Так, у ДЗО компенсуючого та комбінованого типів забезпеченість практичними психологами складає 89,40%.

У спеціальних, санаторних школах-інтернатах, навчально-реабілітаційних центрах загальна забезпеченість практичними психологами становить 96,6%, соціальними педагогами 41,4 %.

У 2016/2017 н. р.: введено 52,25 – асистента вчителя та 7,5 - асистента вихователя (для порівняння: у 2012 році таких ставок було лише 7).

У 2017/2018 н. р. кількість ставок асистентів вчителів та вихователів зросла до 161,5 (231 особа)- це становить 8 % від загальної кількості асистентів вчителів в Україні.

- Система інституційного догляду та виховання дітей

	Тип інтернатного закладу	Спеціалізація	Кількість дітей	
			Дошкільного віку	Шкільного віку
Загальноосвітні санаторні школи-інтернати				
1.	КЗ ЛОР «Львівська загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 1 I-III ст. імені Б.І. Антонича»	для дітей із серцево-судинними захворюванням	0	231
2.	КЗ ЛОР «Винниківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-II ступенів»	для дітей з малими і неактивними (фаза згасання) формами туберкульозу	0	408
3.	КЗ ЛОР «Бориславська загальноосвітня санаторна школа – інтернат I-III ст.»	для дітей із захворюваннями органів травлення	0	211
4.	КЗ ЛОР «Сокальська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ст. імені Т.Шевченка»	для дітей, хворих на сколіоз	0	257
Навчально-реабілітаційні центри				
5.	КЗ ЛОР «НРЦ I-II ст. «Довіра»	для дітей з тяжкими порушеннями мовлення, розумового розвитку, затримкою психічного розвитку, аутизмом	0	248
6.	КЗ ЛОР НРЦ I-II «Оберіг»	для дітей з порушенням розумового розвитку	0	123
7.	КЗ ЛОР «НРЦ «Мрія» I-III ст.»	для дітей із затримкою психічного розвитку, тяжкими порушеннями мовлення, розумовими порушеннями, аутизмом	0	225
8.	КЗ ЛОР «НРЦ I-II ст. Святого Миколая»	для дітей з порушенням розумового розвитку	30	72
9.	КЗ ЛОР «НРЦ «Левеня»	для дітей із порушенням зору та складними порушеннями	62	78

10.	КЗ ЛОР «НРЦ I-III с. «Гармонія»	для дітей з порушенням розумового розвитку та дітей з порушенням опорно-рухового апарату	8	91
11.	КЗ ЛОР НРЦ «Світанок»	для дітей із затримкою психічного розвитку та порушеннями розумового розвитку	60	132
12.	КЗ ЛОР «Підкамінський НРЦ I-III ст. з поглибленою професійною підготовкою» для дітей із зниженим слухом	для дітей зі зниженим слухом	10	93
13.	КЗ ЛОР «Великолюбінський НРЦ I-II ст.»	для дітей з порушенням розумового розвитку	11	53
14.	КЗ ЛОР «Жовківський НРЦ I-III ст. «Злагода»	для дітей з порушеннями слуху, з тяжкими порушеннями мовлення, порушеннями розумового розвитку	0	128
15.	КЗ ЛОР «Краковецький НРЦ I-II ст. з поглибленою професійною підготовкою»	для дітей з порушенням розумового розвитку	0	46
Спеціальні загальноосвітні школи-інтернати				
16.	КЗ ЛОР «Львівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №100 I-III ступенів»	Для незрячих дітей	0	78
17.	КЗ ЛОР «Львівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Марії Покрови»	Для глухих дітей	5	60
18.	КЗ ЛОР «Самбірська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів «Берегиня»	для дітей із затримкою психічного розвитку, важкими порушеннями мовлення, порушеннями розумового розвитку	11	106
19.	КЗ ЛОР «Нагуєвицька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ст...» (	для дітей із порушенням зору	0	116
20.	КЗ ЛОР «Лівчицька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ст...»	для дітей з порушенням розумового розвитку	7	43
21.	КЗ ЛОР «Лопатинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів навчання»	для дітей з порушенням розумового розвитку	12	80

22.	КЗ ЛОР «Верхньосиньовидненська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів «Надія»	для дітей з порушенням розумового розвитку	14	30
23.	КЗ ЛОР «Добромиська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»	для дітей з порушенням розумового розвитку	0	92
24.	КЗ ЛОР «Підгірцівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-III ст...»	для дітей із порушенням зору	0	200
Спеціалізовані школи-інтернати				
25.	КЗ ЛОР «Підбузька спеціалізована школа-інтернат «Мала академія мистецтв»		0	124
Загальноосвітні школи-інтернати				
26.	Рава-Руська спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів		350	
27.	Турківська загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів		156	
28.	Стріківська школа-інтернат I-III Ступенів.		317	
29.	Хирівська школа-інтернат Владики Івана Хоми		332	
30.	Львівська загальноосвітня школа-інтернат №2 I-III ст.		140	
31.	Сколівська загальноосвітня школа-інтернат I-III ст..		146	
Дитячі будинки				
32.	Бориславський дитячий будинок «Оріана»		13	
33.	Дрогобицький дитячий будинок «Оранта»		18	
34.	Буський районний дитячий будинок змішаного типу «Добре серце»		31	
35.	Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №15 "Пролісок" комбінованого типу		7	
36.	Районний дитячий будинок «Рідний дім» Золочівської районної ради		46	
37.	Комунальний заклад «Дитячий дошкільний будинок №1»		53	
38.	Лаврівський дитячий будинок відділу освіти Старосамбірської РДА		19	
Сфера військової освіти				
39.	«Львівський державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут»		404	
Сфера культури				
40.	Львівська середня спеціалізована музична школа-інтернат ім. С. Крушельницької		411	

Інституційні заклади освітянської сфери представлені: 4 санаторні школи-інтернати, 11 навчально-реабілітаційні центри, 9 спеціальних шкіл-інтернатів, 1 спеціалізована школа-інтернат, 7 дитячих будинків, 1 ліцей з посиленою військовою підготовкою, 6 шкіл-інтернатів районного підпорядкування. У 25 закладів інституційного догляду засновником є Львівська обласна рада.

З метою деінституалізації Львівською обласною радою прийнято рішення від 14.02.2017 №359 "Про припинення комунального закладу Львівської обласної ради "Червоноградська загальноосвітня школа-інтернат I-III ступенів"; від 10 жовтня 2017 року № 518 "Про припинення комунального закладу Львівської обласної ради "Верхньосиньовидненська загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів "Надія" та створення на його базі комунального закладу Львівської обласної ради "Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку "Надія".

Комплектування спеціальних навчальних закладів вихованцями регламентується наказами Міністерства освіти і науки України від 15.09.2008 №852 "Про затвердження Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку", від 16.08.2012 №920 "Про затвердження Положення про навчально-реабілітаційний центр".

У ході аналізу інформаційних матеріалів за останні 5 років відзначаємо тенденцію до збільшення кількості дітей дошкільного віку, які охоплені дошкільною освітою в спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах та навчально-реабілітаційних центрах. Цей факт зумовлений недостатньою кількістю груп спеціального призначення у дошкільних навчальних закладах комбінованого типу та дошкільних навчальних закладів компенсуючого типу для різних нозологій дітей з особливими освітніми потребами дошкільного віку.

Школи-інтернати комплектуються учнями з районів та міст Львівщини, окремі з них – з інших областей України.

Упродовж останніх 5-ти років спостерігається тенденція до зменшення кількості дітей, які навчаються та виховуються у спеціальних навчальних закладах .

Критичні показники відзначено у КЗ ЛОР "Верхньосиньовидненська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ст. "Надія"; КЗ ЛОР "Лівчицька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ст."; КЗ ЛОР "Краковецький навчально-реабілітаційний центр I-II ст. з поглибленою професійною підготовкою"; КЗ ЛОР "Великолюбінський навчально-

реабілітаційний центр І-ІІ ст."; КЗ ЛОР "Львівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Марії Покрови І-ІІІ ст."

- Розподіл дітей за віком

З 6541 особи, що знаходяться в закладах інституційного догляду, діти віком:

0-2 роки – 113 дітей;
 3-5 років – 353 дітей;
 6-10 років – 2214 дитини;
 11-15 років -2851 дитина
 16-17 років – 802 дитини;
 Старше 18 років – 98 дітей

В інституційних закладах виховуються 113 дітей у віці до 3-х років. Для дітей цього віку необхідно в першу чергу створити послуги для реінтеграції в сім'ю, а також припинити подальше направлення дітей молодшого віку дітей в інституції.

802 дитини у віці старше 16 років в найближчі два роки закінчать навчання і покинуть заклади. Найбільшу категорію вихованців закладів складають діти шкільного віку від 6-ти до 16-ти років. Цей факт також необхідно брати до уваги при плануванні послуг, зокрема - послуг інклюзивної освіти, а також послуг з підтримки сім'ї.

- Статус дитини

В інституційних закладах Львівської області виховуються 80 дітей-сиріт та 203 дітей, позбавлені батьківського піклування. З них, 121 дитина мають правові підстави для усиновлення.

- Причини влаштування дітей в установи

Причини влаштування дітей в заклади інституційного догляду можна розділити на медичні та соціальні.

До соціальних причин відноситься наявність у дитини статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, а також складні життєві обставини сім'ї (бідність, ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків, режим роботи і т.д.).

У спецшколах знаходяться діти зі спеціальними освітніми потребами, таким чином, причиною їх перебування в закладах є відсутність достатньо розвиненої системи інклюзивної освіти.

- Форми і тривалість перебування дітей у закладах

В інтернатних закладах існують три форми перебування дітей: цілодобове, денне, індивідуальне навчання.

Із загальної кількості дітей, які перебувають в інтернатних закладах, 3530 знаходяться в закладі цілодобово, 597- тільки в денний час і 2555 навчаються і проживають вдома, на індивідуальній формі - 122.

Слід також зазначити, що 4847 дітей, містяться в закладах за рахунок держави і 1245 дітей частково або повністю утримуються в закладі за рахунок батьків.

- Стан здоров'я дітей

У всіх закладах інституційного догляду є діти з проблемами здоров'я.

Закономірно, що в спеціальних і санаторній школі-інтернатах навчаються діти з певними нозологіями відповідно до спеціалізації закладу.

За даними дослідження, найбільшу частину становлять діти з порушенням мовлення - 1326, на другому – порушення зору – 1241, порушення інтелектуального розвитку - 979.

Види порушень здоров'я	Кількість дітей
Порушення опорно-рухового апарату	1246
Порушення зору	1241
Порушення слуху	208
Порушення мови	1326
Затримка психічного розвитку	586
Порушення інтелектуального розвитку	979
Аутизм	191
Синдром Дауна	168
Серцево-судинні захворювання	339

Захворювання органів дихання	95
Захворювання органів травлення	248

Багато дітей мають комплексні порушення.

Загальноосвітні школи не пристосовані для навчання дітей з порушеннями здоров'я, особливо дітей з важкими порушеннями слуху, зору та інтелектуального розвитку. Також школи і дошкільні установи не пристосовані для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату: відсутні пандуси, ліфти, поручні, не обладнані спеціальні санітарні кімнати.

- Розподіл дітей за географічним походженням

2506 дітей проживає в тому ж населеному пункті, де розташована установа. 1769 дітей з інших населених пунктів цього району, 1727 дітей - з інших міст та районів, 422 – з інших областей.

В інтернатах Львівської області 172 дітей що навчаються, походять з інших областей.

- Кадрове забезпечення закладів

У установах інституційного догляду, що функціонують в Львівській області, передбачено 4171 ставок. Кількість ставок зайнятих основними працівниками - 4309 сумісниками - 157.

Кількість фактично працюючого персоналу за станом на 01.10.2017 становить 4508 осіб, серед яких:

- адміністративний персонал - 292;
- технічний (допоміжний) персонал - 1648;
- педагогічний і медичний персонал – 1986+509
- соціальні педагоги – 19;
- практичні психологи - 61,
- вчителі-логопеди - 72.

- Матеріально-технічна база закладів

Загальна площа земельних ділянок, які перебувають у власності закладів становить 33011 га.

Загальна площа будівель, що знаходяться на балансі закладів, становить 120715 м², з них корисна площа - 116896 м².

У 43 закладах інституційного догляду встановлено автономне опалення. Всі установи мають гаряче водопостачання.

Матеріально-технічна база закладів для дітей налічує 96 транспортних засобів:

- 34 мікроавтобусів;
- 43 легкових автомобілів;
- 19 вантажних автомобілів.

Таким чином, важливо зазначити, що дошкільні установи переповнені, оскільки їх планова ємність становить 52801 місць (відвідують 70309 дітей). Потрібно приділити особливу увагу розвитку послуг дошкільної освіти.

Варто окремо відзначити, що виходячи із зібраної інформації, загальноосвітні навчальні заклади заповнені на 73%, що говорить про необхідність продовження оптимізації мережі закладів системи освіти. Зокрема, може бути розглянуто питання про створення дошкільних навчальних закладів використовуючи ресурси (приміщення) шкіл.

- Фінансування закладів

Фінансове забезпечення закладів інституційного догляду здійснюється з кількох джерел фінансування: державного, місцевих бюджетів та недержавних джерел (спонсорська, благодійна допомоги і т.п.).

Рік	Державний бюджет	Місцеві бюджети (тис грн)	Спонсорська та благодійна допомога (тис грн)
2016	362525	23611	12597
2017	270164	211562	16744

Витрати на одну дитину в 2016 - 2017 роках зростають, але не дивлячись на зростання фінансування, зростання в якості догляду за дітьми не спостерігається, оскільки прямі витрати на потреби дитини пропорційно зменшуються в закладах усіх відомств. У 2017 році всього 65671,8 тис. грн (13,% від загальної суми фінансування 2017 р.) було витрачено на забезпечення потреб дитини: витрати на харчування, витрати на лікування, витрати на одяг, взуття.

Витрати в 2017 році на утримання однієї дитини в місяць в різних типах установ різні і варіюють від 6000 грн (військовий ліцей) до 27000 грн (будинки дитини), 8000 грн (дитячий будинок). В середньому витрати на 1 дитину в інституційному закладі складають близько 10,0 тис. грн в місяць.

У окремих установах вартість утримання дитини в 2017 році в порівнянні з 2016 роком зросла в середньому на 1,43 рази: в будинку дитини (з 16000 грн до 27000 грн на одну дитину), в загальноосвітній школі інтернаті (з 4000 грн до 5000 грн), спеціальних школах-інтернатах (з 8000 грн до 12000 грн), НРЦ (з 9000 грн до 16000 грн)

Тип закладу	Середньо річна кількість дітей в 2016 р.	Витрати 2016 р. (тис грн)	2016 р. в середньому на 1 дитину/місяць (грн)	Середньорічна кількість дітей в 2017 р.	Витрати 2017 р. (тис грн)	2017 р. в середньому на 1 дитину/місяць (грн)
Дитячі будинки	204	49589	20000	207	18836	8000
Загальноосвітні школи-інтернати, у тому числі для дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування(без спонсорської та благодійної допомоги)	1054	46225	4000	1042	63872	5000
Спеціальні школи-інтернати (без спонсорської та благодійної допомоги)	722	72482	8000	634	94697	12000
Навчально-реабілітаційний центр (без спонсорської та благодійної допомоги)	842	95346	9000	705	134484	16000
Санаторні школи-інтернати (без спонсорської та благодійної допомоги)	635	48691	6000	588	63251	9000
Спеціальні мистецькі школи-	116	6882	5000	124	8829	6000

інтернати)						
Школи-інтернати спортивного профілю	226	22114	8000	232	29519	11000
Військові ліцеї	444	17229	3000	433	30417	6000
Інші заклади освіти	10	424,67	4000	7	595,37	7000
Будинки дитини	89	17016	16000	74	23757	27000
Дитячі будинки-інтернати системи соціального захисту	156	10137	5000	158	13469	7000

Результати аналізу аспектів фінансування установ інституційного догляду та виховання дітей вказують на відсутність чіткого бачення і ефективного використання фінансових коштів: в той час як в цілому реєструється зростання фінансових вкладень, асигнування на забезпечення потреб дитини складають досить малу частку витрат.

Констатація того, що частка витрат на забезпечення потреб дитини незначна, в порівнянні з витратами на утримання будинків і на оплату праці персоналу, вказує на необхідність перерозподілу фінансових ресурсів установ інституційного догляду та виховання дітей на розвиток послуг, що забезпечують проживання дітей в сімейному середу або середовищі сімейного типу і інклюзію дітей в загальноосвітні заклади.

Сфера медицини

- Медичну допомогу дітям області надають:

- КЗ ЛОР "Львівська обласна дитяча клінічна лікарня "ОХМАТДИТ" (330 ліжок);
- КЗ ЛОР "Західноукраїнський спеціалізований дитячий медичний центр" (180 ліжок);
- КЗ ЛОР "Львівський обласний дитячий психоневрологічний диспансер" (60 ліжок);
- 3 міські дитячі лікарні: у тому числі міська дитяча клінічна лікарня м. Львова (420 ліжок), КНП - "Дрогобицька міська дитяча лікарня" (100 ліжок) та Стрийська міська дитяча лікарня (40 ліжок);
- у 6 закладах охорони здоров'я для дорослих (обласного підпорядкування) функціонують відділення з ліжками для дітей на (360 ліжок);
- 40 педіатричних та 17 інфекційних відділень функціонує в ЦРЛ і ЦМЛ.

Мережа медичних закладів, яка забезпечує первинну медичну допомогу, в тому числі дитячому населенню, представлена: 244 амбулаторно-поліклінічними закладами, в т.ч. 15 стоматологічними; 236 лікарськими амбулаторіями (з яких 197 – самостійних) та 989 фельдшерсько-акушерськими пунктами.

- Кадрове забезпечення

В закладах охорони здоров'я працюють 456 лікарів-педіатрів, 126 неонатологів, 775 дитячих спеціалістів, 921 сімейних лікаря (рис.1).

Рис.1 МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ ДІТЯМ В ОБЛАСТІ НАДАЮТЬ:

З 2016 року реалізується в області пілотний проект щодо впровадження послуг раннього втручання з метою надання підтримки родинам, які виховують дітей з вадами розвитку та ризиком їх виникнення,

запобігання відмові батьків від дітей з психофізичними порушеннями та потраплянню їх в заклади інституційного догляду та виховання, а також зниження рівня дитячої інвалідності.

Станом на 01.01.2018 на різних типах обліку в закладах охорони здоров'я області перебувають:

619	• Дітей сиріт
1314	• Дітей, позбавлених батьківського піклування
1303	• Дітей, потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС
67223	• Дітей з багатодітних сімей
8954	• Дітей з неповних сімей
2952	• Дітей, що опинилися в складних життєвих обставинах

У Львівській області паліативна допомога невиліковним важкохворим дітям та їх родинам надається медичними працівниками комунального закладу Львівської обласної ради "Західноукраїнський спеціалізований дитячий медичний центр" (ЗУСДМЦ), на базі якого створено відділення "Мобільний хоспіс для дітей".

У 2018 році у Львівській області розпочато реалізацію пілотного проекту "Сприяння інтеграції послуг, орієнтованих на підлітків, в систему первинної медико-санітарної допомоги в рамках поточної реформи системи охорони здоров'я в Україні", який впроваджує Українська фундація громадського здоров'я за підтримки ЮНІСЕФ. Мета - інтеграція послуг, орієнтованих на підлітків, в систему первинної медико-санітарної допомоги для покращення здоров'я підлітків. В області функціонує 11 "Клінік, дружніх до молоді", які надають медичну, психологічну та соціальну підтримку молоді на засадах добровільності, доброзичливості, доступності та конфіденційності.

- Інституційні заклади системи охорони здоров'я

Будинок дитини		Спеціалізація	Кількість дітей
1	КЗ ЛОР «Будинок дитини №1 для дітей з ураженням центральної нервової системи та порушенням психіки»	Для дітей з ураженням центральної нервової системи та порушенням психіки	75
2	КЗ ЛОР «Будинок дитини №2 для дітей з ураженням центральної нервової системи та порушенням психіки»	Для дітей з ураженням центральної нервової системи та порушенням психіки	60

У Львівській області функціонує два спеціалізовані будинки дитини системи МОЗ України на 135 місць, з них будинок дитини №1 – 75 місць, будинок дитини №2 – 60 місць. Фактично в будинках дитини діти можуть перебувати від народження до 5-х років включно. Діти перебувають в цих установах через проблеми здоров'я, несприятливу економічну ситуацію в родині, народження поза шлюбом, а також в разі сирітства або позбавлення батьків батьківських прав.

Інформація про статус дітей в будинках житини

Кількість дітей-сиріт	-
Кількість дітей, позбавлених батьківського піклування	18
Кількість дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які можуть бути усиновлені	44

На базі будинків дитини створено комплексний та системний підхід у вирішенні всіх аспектів реабілітації хворих дітей з вродженими вадами розвитку, затримкою психомовленевого розвитку, статокінетичного розвитку, хворих на ДЦП та дітей з руховими порушеннями. У будинках дитини відпрацьована чітка система реабілітації дітей з ураженням центральної нервової системи, яка включає в себе як медикаментозне лікування, так і застосування методів фізіотерапії, лікувальної фізкультури та масажу. Основною метою є створення системи лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на попередження інвалідності у соціально дезадаптованих дітей, а також впровадження сучасних моделей медичної, соціальної, психологічної та педагогічної реабілітації.

Кадрове забезпечення будинків дитини

Кількість працівників	
Кількість працівників за штатним розписом (кількість ставок)	318,75

Фактична кількість працівників, з них:	288
кількість основних працівників	285
кількість сумісників	3
кількість пенсіонерів	98
Розподіл фактично працюючого персоналу	
Кількість адміністративного персоналу, з них:	4
кількість пенсіонерів	2
Кількість технічного персоналу (допоміжний), з них:	137
кількість пенсіонерів	44
Кількість педагогічного персоналу, з них:	24
кількість пенсіонерів	11
Кількість медичного персоналу, з них:	121
пенсіонерів	41

Враховуючи вище наведене та зважаючи на існуючу систему надання ранньої допомоги сім'ям, які виховують дітей з порушенням розвитку у Львівській області, слід розглянути можливість створення на базі будинків дитини центрів (відділень) раннього втручання та ліжок для надання паліативної допомоги важкохворим дітям.

Сфера соціального захисту, соціальні та реабілітаційні послуги

Станом на 01.01.2018 у Львівській області створено 35 ОТГ, у яких до штату виконавчих органів введено 13 посад фахівців із соціальної роботи. Фактично працюючих фахівців із соціальної роботи в ОТГ області 7.

Разом з цим, чисельність фахівців із соціальної роботи не відповідає нормативам (1 фахівець на 1000 сільського населення і 1 фахівець на 5000 міського населення) в жодній ОТГ. Потреба у фахівцях із соціальної роботи (згідно нормативів) у Львівській області становить 700 ФСР.

Станом на 1.09.18 року у 35 - ти ОТГ, до штату виконавчих органів введено:

- Воле-Баранецька, Бабинська, Новоміська, Міжанецька, Нижанковицька ОТГ - 5 посад соціальних працівників (по 1 посаді у кожній ОТГ);
- Ходорівська, Великолюбінська ОТГ – 2 спеціалісти, до повноважень яких належить надання соціальних послуг;
- Луківська, Дублянська, Чуквянська, Вільшаницька, Бісковицька ОТГ – (5 посад) надання соціальних послуг здійснюється іншими працівниками виконавчих комітетів;
- Розвадівська, Жовтанецька ОТГ – утворено відділи (сектори) до повноважень яких належить надання соціальних послуг.

У Новокалинівській та Рудківській ОТГ функціонують центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (юридичні особи), які були створені ще до об'єднання. Загалом із 35 ОТГ Львівської області посади працівників, які надають соціальні послуги, введені лише у 16 ОТГ.

У всіх районах та 9 містах обласного значення Львівської області центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді надаються соціальні послуги для сімей, дітей та молоді.

У м. Новому Роздолі соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді надаються територіальним центром соціального обслуговування, в структурі якого утворено відділ надання соціальних послуг.

- Кадрове забезпечення

У зв'язку з тим, що на сьогодні у сфері надання соціальних послуг у переважній більшості адміністративно-територіальних одиниць єдиним (і обов'язковим) суб'єктом надання таких послуг є районні та міські центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, слід зосередитися на кадровому забезпеченні саме цих установ. Нині є достатня кількість вихователів і помічників вихователів в закладах освіти, однак існує гостра потреба в спеціалізованих кадрах центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді районів та міст області: соціальний педагог (працює 7 при потребі 32), практичний психолог (6 при потребі 32).

Станом на 1.09.2018 року штатна чисельність працівників ЦСССДМ становить 369 посад, кількість фактично працюючих 269 працівників, з яких:

- 126 фахівців із соціальної роботи;
- 24 практичні психологи;
- 7 соціальних педагогів;

Загалом у центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Львівської області не вистарчає 25 соціальних педагогів, 8 практичних психологів.

Посада	Фактично працюють	Потреба в цілому	Потреба на сьогодні
Спеціаліст із соціальної роботи	120	230	200
Практичний психолог	6	32	26
Соціальний педагог	7	32	25

Беручи до уваги процеси децентралізації, необхідно приймати завчасні рішення з приводу реформування або перепідпорядкування районних центрів соціальних служб для сімей, дітей та молоді, які сьогодні, як виняток, є

єдиними установами, які надають соціальні послуги та здійснюють соціальну роботу на території районів. ОТГ повинні створювати і розвивати мережу послуг для дітей і сімей відповідно до потреб, використовуючи кадрові та матеріальні ресурси діючих нині районних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

В цілому в регіоні прослідковується недостатність кадрового забезпечення в соціальній сфері, певним компенсатором є забезпечення вищезгаданими спеціалістами в загальній/середній освіті, тобто в інституціях.

Таким чином, підбиваючи підсумок з кадрового забезпечення сфери надання послуг для дітей і сімей у Львівській області, можна констатувати, що існує гостра потреба в державному замовленні на початкову підготовку і перепідготовку кадрів. При цьому потрібно враховувати не тільки сьогоdnішні вакансії, але і перспективи розвитку сфери послуг, особливо в ОТГ, щодо потреб, які забезпечать попередження потрапляння дітей в інституції, а також подальшу реінтеграцію тих дітей, які зараз там перебувають.

- Реабілітаційні послуги для дітей

Загальна кількість дітей з обмеженням життєдіяльності у Львівській області станом на 31.12.2017 року становить 45160 дітей, з них дітей з інвалідністю в області проживає 10917.

Види послуг станом на 01.01.2018, що надавались для дітей, у тому числі для дітей з інвалідністю, та сімей з дітьми в районах та містах обласного значення за виключенням ОТГ: денний догляд - отримують 30 дітей, для дітей з інвалідністю 64 дитини, догляд вдома 3 дітей, стаціонарний догляд 5 дітей, притулок отримують 6 дітей, під соціальним супроводом знаходиться 37 дітей, кризовим та екстреним втручанням забезпечено 41 дитина, соціально-психологічна реабілітацію отримало 22 дитини, соціальну інтеграцію для випускників інтернатних закладів пройшли 23 дитини, підтримане проживання отримали 3 дитини, фізичний супровід осіб з інвалідністю з порушенням зору мають 4 дитини.

Послуга підтриманого проживання надається закладами соціального обслуговування Львівської області: соціальним центром матері та дитини, центром соціально-психологічної допомоги та соціальним гуртожитком.

З огляду на децентралізацію, яка передбачає збільшення повноважень органів місцевого самоврядування, в тому числі щодо захисту прав дітей та надання послуг для них і їх сімей, дуже важливо, щоб процес створення центрів соціальних служб або введення посад фахівців із соціальної роботи в ОТГ був інтенсифікований.

З результатів дослідження з'ясовується, що в регіоні практично відсутня послуга проживання з підтримкою, тому дітям і молоді зі складними вадами розвитку відповідні послуги надаються виключно в інституційній системі.

У цілому, в регіоні відсутні соціальні послуги сімейної підтримки, а також альтернативні послуги сімейного типу. Мало розвинені послуги підтримки дітей з обмеженими можливостями, зокрема для дітей з інвалідністю.

Результати аналізу, які відображають відсутність соціальних послуг та недостатнє кадрове забезпечення цієї сфери, є доказом необхідності розвитку системи послуг для дітей та сімей з дітьми та розробки стратегії їх кадрового забезпечення.

Реабілітаційні послуги надаються центрами соціальної реабілітації для дітей з інвалідністю.

З метою недопущення у дітей порушень у фізичному та інтелектуальному розвитку, попередження прогресування патологічного процесу, усунення чи максимально можливу компенсацію обмежень життєдіяльності, відновлення здоров'я та трудових навичок осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, корекцію психічних процесів, здобуття ними освіти, їх трудову зайнятість незалежно від категорії і причин інвалідності у Львівській області впроваджується послуга комплексної реабілітації.

В рамках надання комплексної реабілітації впроваджується послуга раннього втручання, яка передбачає надання комплексної допомоги сім'ї з дитиною від народження до 2-х років, що має інвалідність, порушення розвитку чи ризик їх виникнення.

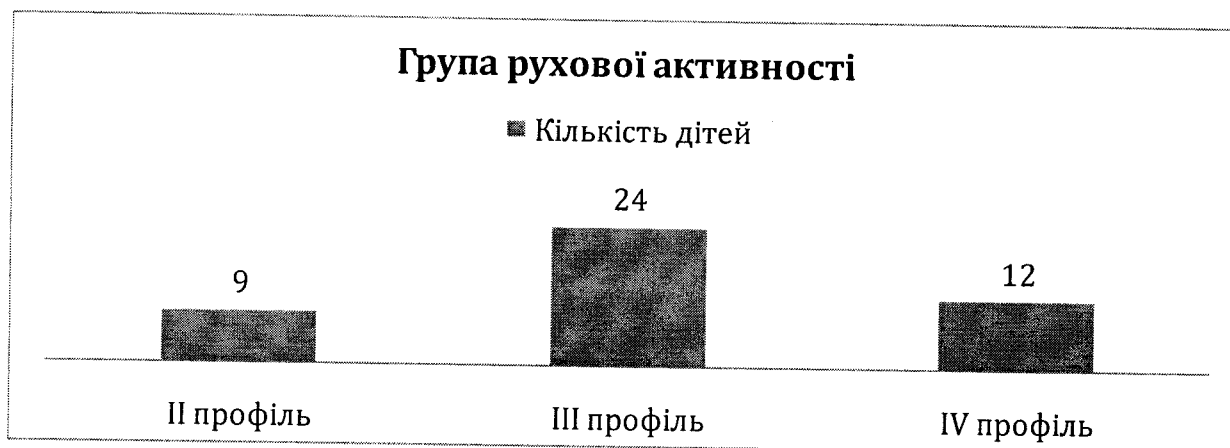
Розширення мережі центрів реабілітації дозволить зберегти сімейні форми виховання та залишити дитину з інвалідністю в сім'ї шляхом надання комплексу заходів з підтримки та догляду.

- Заклади інституційного догляду та виховання соціальної сфери

Дитячі будинки-інтернати		Профіль	Спеціалізація	Кількість дітей
1	КЗ "Буківський дитячий будинок – інтернат" Львівської обласної ради	II - IV	Для дітей (дівчат) з порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами	23
2	КЗ "Роздільський дитячий будинок-інтернат" Львівської обласної ради	II - IV	Для дітей (хлопців) з порушеннями фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами	22

Будинки-інтернати системи соціального захисту є стаціонарними соціально-медичними установами, призначеними для тимчасового (до 6 місяців) або постійного (понад 6 місяців) перебування або проживання дітей з інвалідністю віком від 4 до 18 років (далі - вихованці) та осіб з інвалідністю віком до 35 років (далі - підопічні).

Категорія дітей, які перебувають в закладах системи соціального захисту мають важкі фізичні та розумові вади.

В закладах соціального захисту перебувають діти-сироти, діти позбавлені батьківського піклування та діти, які мають батьків.

Таким чином, в установі функціонує два відділення для дітей і дорослих осіб. Діти, влаштовані в таких установах, як правило, живуть у них і після досягнення повноліття, до досягнення віку 35 років. У будинках-інтернатах вихованці діляться по статі, окремо функціонують установи для хлопчиків і для дівчат. Враховуючи досвід європейських країн у збереженні сімейних форм виховання, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації розглядає можливість створення відділення денного догляду, відділення п'ятиденного догляду та відділення підтриманого проживання, а також напрацьовуються пропозиції щодо відкриття відділення паліативного догляду.

Сфера забезпечення захисту прав дитини

За статистичною інформацією служб у справах дітей райдержадміністрацій та міськвиконкомів міст обласного значення, станом на 31.12.2017 на первинному обліку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перебувало 2268 дітей, з них:

- 1746 перебувають під опікою/піклуванням громадян;
- 136 виховуються у прийомних сім'ях;
- 206 виховуються у дитячих будинках сімейного типу;
- 3 перебувають у сім'ях родичів/знайомих;
- 19 перебуває у закладах системи МОЗ;
- 89 перебувають в інтернатних закладах системи МОН;
- 20 перебувають в інтернатних закладах системи Мінсоцполітики;
- 4 перебувають у закладах створеними громадськими та релігійними організаціями;
- 45 дітей навчаються в ВНЗ, ПТУ, інше.

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, відповідно до віку не навчаються та не працюють 14 дітей зазначеної категорії, з них 11 дітей по стану здоров'я, 1 дитина у зв'язку з доглядом за дитиною, 1 дитина у зв'язку з набуттям у вересні 2017 року статусу дитини-сироти та 1 дитина, позбавлена батьківського піклування, (додаток 5), на навчання будуть вступати з наступного навчального року.

Станом на 31.12.2017 за рішеннями судових органів в області усиновлено 55 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 48 дітей, усиновлених громадянами України, а 7 дітей усиновлені іноземними громадянами (додаток 2).

Протягом 2017 року створено 10 прийомних сімей в які влаштовано на виховання та спільне проживання 17 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та 5 дитячих будинків сімейного типу у які влаштовано 21 дитину зазначеної категорії. У функціонуючі прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу влаштовано 22 дитини зазначеної категорії.

В області функціонує 35 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховуються 247 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування і осіб з їх числа та 100 прийомних сімей, в яких виховується 162 дітей зазначеної категорії.

Але, для порівняння станом на 30.06.2018, за інформацією служб у справах дітей області, на первинному обліку дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перебуває 2249 дітей, з них:

- 1710 перебувають під опікою/піклуванням громадян;

- 134 виховуються у прийомних сім'ях;
- 192 виховуються у дитячих будинках сімейного типу;
- 19 перебувають у сім'ях родичів/знайомих;
- 31 перебуває у закладах системи МОЗ;
- 94 перебувають в інтернатних закладах системи МОН;
- 18 перебувають в інтернатних закладах системи Мінсоцполітики;
- 12 перебувають у закладах створеними громадськими та релігійними організаціями;
- 39 дітей навчаються в ВНЗ, ПТУ, інше.

Станом на 30.06.2018 за рішеннями судових органів в області усиновлено 18 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. 12 дітей усиновлено громадянами України, а 6 дітей усиновлено іноземними громадянами (додаток 2).

Протягом поточного 2018 року створено 2 прийомні сім'ї в які влаштовано на виховання та спільне проживання 8 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. У функціонуючі прийомні сім'ї влаштовано 4 дітей зазначеної категорії.

У функціонуючі дитячі будинки сімейного типу протягом I півріччя 2018 року влаштовано 5 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

В області функціонує 34 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховуються 241 дитина-сирота, діти, позбавлені батьківського піклування і особи з їх числа та 99 прийомних сімей, в яких виховується 169 дітей зазначеної категорії.

На обліку в службах у справах дітей області станом на 30.08.2018 перебувало 1134 дитини, які опинились у складних життєвих обставинах, з них: 21 дитина систематично залишає постійне місце проживання, 1045 - проживають у сім'ях, де батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків, 52 - зазнали фізичного та іншого насильства з боку дорослих (з ними проведено 107 заходів), 16 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які переміщені із тимчасово окупованих територій або району проведення антитерористичної операції.

Станом на 01.09. 2018 року на обліку в службах у справах дітей області поставлено 324 дитини, які опинились у складних життєвих обставинах з них: 6 дітей, які систематично залишають постійне місце проживання, 281 - проживає у сім'ях, де батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків, 36 - зазнали фізичного та іншого насильства з боку дорослих, 1 -

переміщена із тимчасово окупованих територій або району проведення антитерористичної операції.

- Кадрове забезпечення

Станом на 01.06.2018 діяльність із захисту прав і законних інтересів дітей в області здійснюють 36 служб у справах дітей, з них: 20 районних, 9 міських та 1 обласна служби у справах дітей, у яких згідно зі штатним розкладом повинно працювати 227 фахівців. Однак фактично працює лише 204 фахівця. Укомплектування служб у справах дітей становить 89,8%, 23 посад - вакантні. Враховуючи наказ Міністерства соціальної політики України від 14.06.2018 № 890 "Про деякі питання діяльності об'єднаної територіальної громади щодо соціальної підтримки населення та захисту прав дітей" в Жидачівському районі, Ходоровській ОТГ з 29.08.2017 створено посаду уповноваженого представника з захисту прав дитини; а станом на 30.08.2018 в Гніздичівській ОТГ Жидачівського району, Славській ОТГ Сколівського району та Грабовецька ОТГ Стрийського району утворено 3 служби у справах дітей (юридичні особи). В 32 ОТГ до обов'язків з захисту прав дітей уповноважені фахівці з соціальної роботи або в своїй більшості обов'язки виконують територіальні центри соціальної допомоги населенню громад. З огляду на децентралізацію, яка передбачає збільшення повноважень органів місцевого самоврядування, в тому числі щодо захисту прав дітей та надання послуг для них і їх сімей, дуже важливо, щоб процес створення служб у справах дітей в ОТГ був інтенсифікований.

- Інституційний заклад служби у справах дітей облдержадміністрації

Притулки для дітей служби у справах дітей		Спеціалізація	Кількість дітей
1	Притулок для дітей Служби у справах дітей облдержадміністрації	Для дітей, які потребують соціальної та психологічної реабілітації	50

Для дітей, які з різних причин опинилися поза межами сімейного виховання, в області функціонує притулок для дітей служби у справах дітей обласної державної адміністрації. Усього за час функціонування закладу (13.02.1997 – 01.06.2018) соціальний захист надано 6316 дітям.

У притулку для дітей служби у справах дітей облдержадміністрації можуть перебувати діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, діти, які опинилися в складних життєвих обставинах, у віці від 3 до 18 років.

За законодавством України, така установа є стаціонарною. Вихованці установи, які досягли шкільного віку, навчаються в загальноосвітніх школах за місцем розташування притулку. У той же час, діти дошкільного віку не відвідують дитячих садків.

Цей заклад надає тимчасовий догляд для дітей і могли б мати набагато менше клієнтів у разі існування послуг з раннього виявлення і втручання, послуг з підтримки сім'ї, а також послуг патронатного виховання.

Територіально заклад розташований в місті Львові. Загальна проектна потужність всього закладу становить 50 місць. Планова потужність розрахована на 25 місць, що дорівнює 50% від проектної можливості закладу. У той же час фактична кількість дітей, які перебувають в закладі на час проведення дослідження, склала – 19 осіб або 95% від планової потужності і 45% від проектної потужності, але кількість дітей, які перебувають у притулку, не є постійною та протягом року може коливатись в межах не менше 20-ти та більше ніж 60-ти дітей в місяць.

Дані показники свідчать про важливість реформування та/або трансформації (реорганізації) притулку у центр соціально-психологічної реабілітації дітей та сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, та надання статусу комунального закладу обласної ради. Такий центр може бути закладом тривалого (до 9 місяців, а іноді і більше) перебування дітей з денними функціями або мати денне і стаціонарне відділення.

8. Загальні висновки за результатами оцінки становища дітей в ситуації ризику і послуг, що надаються дітям та їхнім родинам

Сфера захисту прав дітей, потребує модернізації і якісного реформування. У процесі реформи слід акцентувати увагу на такі основні напрями:

1. Діяльність структурних підрозділів органів влади, установ, організацій громадянського суспільства повинна бути орієнтована на створення скоординованої, стійкої системи забезпечення і захисту прав дітей, заснованої на принципі дотримання найвищих інтересів дитини, які попередили б розлучення дитини з сім'єю та інституціалізацію дітей.

2. На рівні громад повинні бути створені і надані дітям та сім'ям з дітьми якісні та ефективні послуги, орієнтовані на отримувачів, що відповідають їхнім потребам, засновані на принципі міжвідомчого співробітництва та сприяння.

3. Послуги мають надаватися кваліфікованими кадрами. З цією метою повинні бути розроблені комплексні програми нарощування людського професійного потенціалу, безперервної підготовки та перекваліфікації персоналу на всіх рівнях.

4. Система закладів інституційного догляду і виховання дітей повинна бути поступово реформована і трансформована, так як вона не забезпечує право дітей на виховання в сім'ї та навчання в загальному середовищі.

5. Реформа закладів інституційного догляду і виховання дітей повинна здійснюватися з дотриманням таких принципів:

- реінтеграція дітей із закладів ґрунтується на оцінці ситуації і на індивідуальному плані;
- при прийнятті рішення про вибір форми влаштування дитини, пріоритетними є його думка і попередня підготовка;
- служби у справах дітей та заклади, що надають соціальні послуги, повинні бути створені на рівні громади;
- підтримка сімей, в які повертаються діти, повинна здійснюватися до, під час і після реінтеграції;
- попередження розміщення дітей в заклад інституційного догляду та виховання необхідно вирішувати за допомогою розвитку відповідних соціальних послуг;
- для найбільш ефективного використання ресурсів, процес оптимізації закладів інституційного догляду і виховання дітей повинен супроводжуватися перерозподілом фінансових, матеріальних і людських ресурсів до новостворених соціальних послуг та послуг інклюзивної освіти.

7. Важливість, необхідність та незворотність процесів реформи повинні бути доведені до громадськості та осіб (керівників і фахівців), залучених до процесу захисту дитини та сім'ї. Формування правильної громадської думки є однією з головних передумов успіху реформи.

8. Діти (на рівні спільнот, що знаходяться в закладах інституційного догляду і виховання, випускники закладів з особливими потребами і без) повинні бути залучені і брати участь в процесах реформ та прийнятті рішень, які їх стосуються.

9. Для проведення реформи системи захисту дітей повинні бути заплановані ресурси (фінансові, людські, матеріальні), ґрунтуючись на принципах достатності, якості і ефективного використання.

10. Постійний моніторинг на всіх рівнях системи захисту дитини та сім'ї і періодична оцінка повинні супроводжувати процеси реформи та

відповідні зміни і доповнення повинні бути внесені для забезпечення правильного курсу реформи.

З метою реалізації вищезазначених цілей пропонується впровадити план заходів реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області на 2018-2026 роки.

Фінансування заходів Регіонального плану має забезпечуватись задіяними у виконанні заходів структурними підрозділами облдержадміністрації, райдержадміністраціями, міськвиконкомом міст обласного значення, об'єднаними територіальними громадами та здійснюватись за рахунок обласного, місцевих бюджетів, донорів та інших джерел, не заборонених законодавством.

ПЛАН ЗАХОДІВ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

НА 2018-2026 РОКИ

Завдання	Назва заходів	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Показники виконання	Фінансова потреба
<i>Основна мета плану: Забезпечення проживання, догляду і виховання дитини в сім'ї або в умовах максимально наближених до сімейних, послідовне реформування діючої системи забезпечення прав дітей в регіоні та формування нової системи захисту дітей та сімей з дітьми</i>					
I. Координація та взаємодія в процесі реформування системи інституційного догляду і виховання дітей					
Специфічні цілі:					
- створення ефективних механізмів координації і взаємодії усіх суб'єктів реформування системи інституційного догляду і виховання дітей; визначення рівнів відповідальності в процесі реформи;					
- інтегрування основних принципів, цілей і завдань Національної стратегії в План заходів регіональної програми та відомчі плани, плани місцевих адміністрацій;					
- впровадження механізму прийняття рішень в інтересах дитини, залучення дітей до прийняття рішень, що стосуються їх долі.					
1.1. Забезпечити організаційну спроможність щодо здійснення реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у регіоні.	1.1.1. Створення координаційного органу з реалізації реформи системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області.	I – II квартал 2019	Львівська обласна державна адміністрація	Розпорядження голови облдерж-адміністрації про створення органу та затвердження Положення про діяльність	Не потребує
	1.1.2. Проведення засідань координаційного органу з реалізації реформи системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області та окремих робочих груп які входять до складу координаційного органу	Що півроку або за вимогою голови координатору	Голова та члени координаційного органу	Протоколи засідань, прийняті рішення	Не потребує
	1.1.3. Проведення щорічного	Щоріку	Голова та члени	Представлені звіти,	Не потребує

	відкритого / розширеного засідання координаційного органу з реалізації реформи системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області про хід та рівні реалізації реформи.		координаційної органу	протокол засідання	
1.1.4. Розробка рекомендацій для місцевих органів влади щодо створення координаційних органів з реалізації реформи системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області.	III квартал 2019		Служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент освіти і науки, департамент охорони здоров'я Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Розроблені / затверджені рекомендації	Не потребує
1.1.5. Створення, в районах, містах обласного значення, об'єднаних територіальних громадах координаційних органів з реалізації реформи системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області.	III - IV квартал 2019		Райдержадміністрації, виконкоми міст обласного значення, об'єднані територіальні громади	Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій/ рішення органів місцевого самоврядування про створення координаційних рад та затвердження Положення про діяльність	Не потребує
1.1.6. Розробка, затвердження та впровадження щорічних галузевих робочих планів з	Щороку до 1 лютого		Служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення	Розроблені/ затверджені робочі плани	Не потребує

	реалізації Регіонального плану реформування системи інституційного догляду і виховання дітей в Львівській області на 2019-2026 роки.		облдержадміністрації, департамент освіти і науки, департамент охорони здоров'я, обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, РДА/МВК/ОТГ			
1.2. Залучення недержавних організацій до реалізації Регіонального плану реформування системи інституційного догляду і виховання дітей в Львівській області на 2019-2026 роки.	1.2.1.Проведення моніторингу з метою створення (оновлення) переліку недержавних організацій, що здійснюють діяльність в сфері захисту прав дітей, надають послуги для дітей і сімей з дітьми на території регіону в сфері освіти, соціального захисту, охорони здоров'я та реабілітації.	Постійно	Служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент освіти і облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, РДА/МВК/ОТГ	Створений (поновлений) і оприлюднений / доступний регіональний реєстр організацій, створений місцевий реєстр організацій	Не потребує	
	1.2.2.Розробка Меморандуму про співпрацю між органами влади, органами місцевого самоврядування, ОТГ та недержавними організаціями у сфері забезпечення та захисту прав дітей в процесі реалізації Регіонального плану реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області на 2018-	II квартал 2019	Львівська обласна державна адміністрація	Розроблений/ підписаний Меморандум	Не потребує	

	2026 роки. 1.2.3.Залучення недержавних організацій в наданні сприяння та підтримки місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування допомоги у реалізації Регіонального плану реформування системи інституційного догляду і виховання дітей у Львівській області на 2018-2026 роки.	2018-2026	Служба у справах дітей облдержадміністрації райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, недержавні організації	Розпорядження/рішення про включення представників з недержавних організацій (за згодою) до складу координаційних рад, комісій у облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконкоммах міст обласного значення, ОТГ. Укладені угоди про співпрацю	Не потребує
II. Розвиток освітніх, медичних, соціальних і реабілітаційних послуг для дітей і сімей з дітьми Специфічні цілі: - створення системи якісних і ефективних послуг на рівні громад, що відповідають потребам дітей і сімей з дітьми, з метою попередження розлучення дітей з біологічною родиною; - забезпечення дітей-вихованців закладів інституційного догляду послугами, необхідними для реінтеграції в суспільство, утримання та виховання дітей в сімейному середовищі; - збільшення кількості дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням, на 30% щороку (починаючи з 2018 року); - забезпечення надання соціальних послуг дітям та сім'ям з дітьми (включно недержавними організаціями), не менше 50% від загальної кількості тих, хто потребує таких послуг					
Освітні послуги					
2.1.Забезпечити розвиток системи надання послуг в інклюзивному середовищі.	2.1.1.Створення забезпечення функціонування інклюзивних центрів (ІРЦ): - 2018 р. - 24 - 2019 р. - 2	2018-2020	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	26 ІРЦ створені і функціонують	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

	2.1.2. Подальше створення команд психолого-педагогічного супроводу в закладах загальної середньої та дошкільної освіти.	2018-2019	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	У 1208 закладах створені і діють команди	Не потребує
	2.1.3. Подальше створення команд з розробки індивідуальної програми розвитку дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої та дошкільної освіти.	2018-2019	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, заклади освіти області	У 1208 школах створені і діють команди зі створення індивідуальної програми розвитку	Не потребує
	2.1.4. Подальше забезпечення послуги особистого асистування в закладах освіти, для дітей з порушеннями розвитку.	2019-2026	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	Потреби визначені. 350 дітям зі складними порушеннями розвитку забезпечений доступ до освіти	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
2.2. Забезпечити догляд дітей у громаді за місцем проживання.	2.2.1. Подальше створення та забезпечення доступності послуги продовженого дня в навчальних закладах I та II ступенів: - 2018 р. - в 60% навчальних закладів I ступенів - 2019 р. - в 80% навчальних закладів I ступеня та 50% - II ступеня.	2018-2019	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), навчальні заклади області	Потреби визначені. Групи / послуги продовженого дня в навчальних закладах I та II ступенів створені і функціональні. 77000 дітей користуються послугами	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

	2.2.2. Забезпечення гарячим харчуванням дітей у закладах I і II ступенів: - 2018 р. - 100% дітей I ступеня - 2020 р. - 50 % дітей II ступеня - 2021 р. - не менше 80% дітей II ступеня.	2018-2026	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкоми міст обласного значення, ОПГ, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Потреби визначені. 105030 дітям надається гаряче харчування	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.2.3. Забезпечення доступу до освіти дітям дошкільного віку, в тому числі дітям з обмеженими можливостями, шляхом створення нових 4000 місць.	2018-2025	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Дошкільні заклади освіти створені та функціонують. 85000 дітям забезпечений доступ до освіти	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.2.4. Забезпечення перевезення дітей з особливими освітніми потребами для отримання освітніх послуг в закладах загальної середньої та дошкільної освіти.	2018-2026	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Потреби визначені. Неменше як 80 дітям з особливими освітніми потребами забезпечений доступ до освіти	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.2.5. Розробка та затвердження програм (курсів) для навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів і фахівців, які задіяні у системі інклюзивного навчання, спеціальної освіти, послуг	II квартал 2019	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	Розроблено та затверджено наказами програми	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

	раннього втручання					
Соціальні послуги						
	2.2.6. Вивчити, розробити та впровадити плани створення у територіальних громадах, де не функціонують реабілітаційні установи, підрозділів або фахівців, які забезпечуватимуть виконання індивідуальних програм реабілітації для дітей з інвалідністю.	2019	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент охорони охорони здоров'я облдержадміністрації, виконкоми сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад (за згодою)	Визначено заклади або структурні підрозділи, що будуть забезпечувати виконання індивідуальних програм реабілітації для дітей з інвалідністю відповідно до потреби	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	
	2.2.7.Забезпечити надання в громадах послуг для дітей і сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Розробити та затвердити на кожній території програми адресної підтримки сімей з дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах (надання одноразової натуральної та матеріальної допомоги)	2019-2026	Райдержадміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, виконкоми сільських, селищних, міських об'єднаних територіальних громад, громадські організації та благодійні фонди (за згодою)	Діти і сім'ї в складних життєвих обставинах знаходяться під соціальним супроводом, отримують допомогу відповідно до потреб. У 100% адміністративно-територіальних одиниць затверджені програми адресної підтримки сімей у складних життєвих обставинах	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	

	2.2.8. Створити в районах, містах обласного значення та ОТГ з залученням громадських організацій, представників релігійних громад та громадськості, реєстр надавачів соціальних послуг дітям та сім'ям з дітьми, які перебувають в складних життєвих обставинах, у тому числі дітям з інвалідністю	2019 - 2022	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Затверджено відповідними розпорядчими документами Порядок ведення відкритого реєстру надавачів соціальних послуг. 2019 – реєстр запроваджено у 10 адміністративно- територіальних одиницях. 2020 – у 15 адміністративно- територіальних одиницях. 2022 – в усіх адміністративно- територіальних одиницях	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.2.9. Координація взаємодії закладів охорони здоров'я та органів соціального захисту незалежно від форм власності та відомчого підпорядкування щодо розподілу функцій і повноважень.	2019-2026 постійно	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Виявлення сімей з групи ризик	Не потребує

	2.2.10.Визначення сфер відповідальності суб'єктів надання послуг раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя.	2019-2020	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Комунальна реабілітаційна установа змішаного типу «Львівський міський центр реабілітації «Джерело» - методичний центр, органи охорони здоров'я – здійснюють скерування до відповідних медичних працівників, органи соціального захисту - забезпечують підтримку сімей соціальними послугами	Не потребує
	2.2.11.Формування (міжсекторальних) мультидисциплінарних команд (робочих груп) для проведення моніторингу та формування і забезпечення надання послуги раннього втручання.	Починаючи з 2019 постійно	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, виконкомі міст обласного значення, ОТГ, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Утворені мультидисциплінарні (міжсекторальні) команди (робочі групи)	Не потребує

2.3. Забезпечити підтримку сімей, в яких народилась дитина з ризиком отримання інвалідності.	2.3.1. Організація надання послуги раннього втручання	2019-2026	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Потребуюча кількість дітей та сімей з дітьми забезпечені послугою раннього втручання	За розрахунками надавача послуг наближено го до споживача
	2.3.2. Надання методичної допомоги громадам у впровадженні соціальних послуг, альтернативних інституційним	2019-2026	Департаменти облдержадміністрації: захисту населення, охорони здоров'я, виконками сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад, недержавні організації (за згодою)	Визначено заклади або структурні підрозділи, що будуть забезпечувати виконання індивідуальних програм реабілітації для дітей з інвалідністю відповідно до потреби	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.3.3. Залучення недержавних організацій до надання соціальних послуг для дітей з інвалідністю та сімей з дітьми з інвалідністю	2019-2026	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді,	Починаючи з 2020 року, не менше 10% соціальних послуг для дітей та сімей з дітьми надаються недержавними організаціями	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

			недержавні організації (за згодою)			
	2.3.4.Впровадження інноваційних послуг на рівні територіальних одиниць для дітей з інвалідністю та сімей з дітьми	2020-2022	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, виконкоми сільських, селищних, міських об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)	Кількість дітей з інвалідністю, які охоплені послугою	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	
	2.3.5.Здійснення оцінки якості та проведення моніторингу ефективності надання соціальних послуг сім'ям з дітьми з інвалідністю	Постійно	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, виконкоми сільських, селищних, міських об'єднаних територіальних громад, недержавні організації (за згодою)	Кількість отримувачів соціальних послуг, кількість скарг	Не потребує	
	2.3.6.Організація проведення масових культурних, спортивних заходів із залученням дітей з	Постійно	Департамент з питань культури, національностей та релігій облдержадміністрації, управління фізичної культури	Кількість осіб з інвалідністю та сімей з дітьми з інвалідністю залучених до	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	

	інвалідністю та сімей з дітьми з інвалідністю		та спорту облдержадміністрації, райдержадміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, виконкоми сільських, селищних, міських об'єднаних територіальних громад, недержавні організації (за згодою)	громадських заходів	
2.4.Забезпечити інтеграцію дітей з інвалідністю та сімей з дітьми з інвалідністю в суспільство	2.4.1.Організація інтегрованих дозвілля гуртків	Постійно	Райдержадміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, виконкоми сільських, селищних, міських об'єднаних територіальних громад, за сприяння недержавних організацій (за згодою)	Кількість осіб з інвалідністю та сімей з дітьми з інвалідністю залучених до громадських заходів	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.4.2.Ініціювати впровадження послуг батьківських компетенцій”	2019	Служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення	Подано на розгляд голови облдержадміністрації проект розпорядження	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

	та „тимчасовий перепочинок для батьків-вихователів, прийомних батьків, батьків дітей з інвалідністю”		облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, райдержадміністрації, виконкоми міських рад міст обласного значення, виконкоми сільських, міських об'єднаних територіальних громад, державні організації (за згодою)	про запровадження/впровадження соціальних послуг „формування батьківських компетенцій” та „тимчасовий перепочинок для батьків-вихователів, прийомних батьків, батьків дітей з інвалідністю”. Надання послуги „тимчасовий перепочинок для батьків-вихователів, прийомних батьків, батьків дітей з інвалідністю” не менш як 10 сім'ям протягом року	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
2.4.3. Створити в районах, містах обласного значення та ОТГ мережу соціальних центрів підтримки сім'ї та дітей, для сімей з дітьми та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах	2020 - 2025		Виконкоми міст обласного значення, об'єднані територіальні громади, райдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, недержавні організації (за згодою)	Функціонує мережа соціальних центрів не менше як: - у 1 – 2020 р. - у 10 – 2022 р. - у всіх – 2025 р. адміністративно-територіальних одиницях області	

	2.4.4. Охопити соціальним супроводом усіх дітей з закладів інституційного догляду, влаштованих до сімейних форм виховання	Постійно	Львівський обласний центр соціальних для сім'ї, дітей та молоді, голови РДА/МВК, голови об'єднаних територіальних громад служба у справах обддержадміністрації, недержавні організації (за згодою)	100% соціальний супровід сімей в які влаштовані діти	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.4.5. На рівні громад передбачити створення та функціонування закладів соціального обслуговування населення	На протязі 2019-2020	Голови РДА/МВК, голови об'єднаних територіальних громад (за згодою)	Створення закладів соціального обслуговування населення в районах та містах області	Згідно розрахунку адміністративно-територіальних одиниць області
2.5. Реалізація концепції надання соціальних послуг в районах, містах та об'єднаних територіальних громадах області	2.5.1. Створити соціальний гуртожиток для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та осіб з їх числа у м. Львові	2019	Міська рада м. Львова, міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служба у справах дітей та сім'ї м. Львова.	Створення соціального гуртожитку для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та осіб з їх числа у м. Львові.	Профінансовано

	2.5.2. Передбачити у місцевих бюджетах кошти для реалізації програм забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа	Постійно	Служба у справах дітей, голови РДА\МВК, голови об'єднаних територіальних громад (за згодою)	Передбачення коштів для 100% забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа.	Згідно розрахунку адміністративних територіальних одиниць області
	2.5.3. Забезпечити функціонування послуги сімейного патронажу в адміністративно-територіальних одиницях області з метою попередження владштування дітей до закладів інституційного догляду дітей	Постійно з 2019	Голови РДА\МВК, голови об'єднаних територіальних громад, Львівській обласній центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служба у справах дітей облдержадміністрації, громадські організації (за згодою)	Запровадження послуги патронажу над дитиною в усіх адміністративно-територіальних одиницях області	Згідно розрахунку адміністративних територіальних одиниць області
	2.5.4. Забезпечити розвиток інституту наставництва для дітей, які виховуються в закладах інституційного догляду, з метою їхньої підготовки до самостійного життя	Постійно починаючи з 1 травня 2019	Львівській обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, голови РДА, МВК, голови об'єднаних територіальних громад, недержавні організації (за згодою)	До 2021 року до 60% старшокласників інституційних закладів мають наставників	Згідно розрахунку адміністративних територіальних одиниць області
	2.5.5. Забезпечити розвиток мережі прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу для владштування дітей-	Постійно	Служба у справах дітей облдержадміністрації, Львівській обласній центр соціальних служб для сім'ї,	Створення дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей в усіх адміністративно-	Згідно розрахунку адміністративних територіальних

	сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування пропорційно до кількості дітей, які потребують влаштування протягом року, у відповідних адміністративно-територіальних одиницях		дітей та молоді, голови РДА/МВК, голови об'єднаних територіальних громад (за згодою)	територіальних одиницях області	одиниць області
	2.5.6.Забезпечити проведення навчання для кандидатів в опікуни, прийомні батьки, батьки-вихователі.	Постійно	Служба у справах дітей облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.	100% кандидатів в опікуни, прийомні батьки, батьки-вихователі пройшли навчання	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.5.7.Забезпечити підвищення кваліфікації для прийомних батьків та батьків-вихователів у формі «Літньої школи».	Постійно	Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	100% (від потреби) прийомних батьків та батьків-вихователів пройшли підвищення кваліфікації	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
2.6.Реорганізація закладів інституційного догляду соціальної сфери	2.6.1.Реорганізація притулку для дітей служби у справах дітей облдержадміністрації у КЗ ЛОР «Центр соціально-психологічної допомоги для дітей та сімей з дітьми»	2020	Служба у справах дітей облдержадміністрації	Створення КЗ ЛОР «Львівський обласний центр соціально-психологічної допомоги для дітей та сімей з дітьми»	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

	2.6.2.Забезпечити реформування закладів КЗ ЛОР «Буківський дитячий-будинок інтернат» та «Роздільський дитячий-будинок інтернат»	ІІ квартал 2025	Департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації	Заклад реформовано. Створено малі групи для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування з інвалідністю (денний догляд); відділення паліативного догляду; майстерні денної зайнятості; впроваджено послуги підтриманого проживання	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
Медичні послуги					
2.7. Реалізація концепції надання медичних послуг в районах, містах та об'єднаних територіальних громадах області	2.7.1.Створення ефективної системи надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених нормативів	2018-2026	Департамент охорони здоров'я обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	100% дитячого населення мають доступ і забезпечені медичними послугами	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.2.Забезпечення патронажного сестринського спостереження за новонародженими і дітьми	2018-2026	Департамент охорони здоров'я обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування	100% новонароджених і дітей раннього віку охоплені патронажним наглядом	Не потребує

	раннього віку із сімей зі складними життєвими обставинами спільно з соціальними працівниками		(за згодою)		
	2.7.3. Розробка і впровадження механізму взаємодії: пологовий будинок - патронажна сестра - первинна медична ланка - відділення катамнестичного спостереження - центри раннього втручання - центри реабілітації - сім'я	2019-2021	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Механізм розроблений та впроваджений. Видано розпорядження голови обласної державної адміністрації.	Не потребує
	2.7.4. Забезпечення ефективної системи вторинної медичної допомоги. Розвиток установ, що надають високоспеціалізовану медичну допомогу дітям.	2019-2025	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації	Мережа закладів розвинена і функціонує	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.5. Створення відділення катамнестичного спостереження і порядок взаємодії між фахівцями, які надають медичні послуги дітям раннього віку Розробка положення про відділення катамнестичного спостереження.	2019-2020	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, ЛОКЛ	Відділення катамнестичного спостереження створені і функціонують. Розроблено і затверджено Положення	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.6. Запровадження в усіх	2018-2019 .	Департамент охорони здоров'я	Розроблено, затверджено	Не потребує

	жіночих консультаціях школи відповідального батьківства		Керівники ЗОЗ, недержавні організації (за згодою)	та впроваджується програма навчання молодих батьків по догляду і вихованню новонародженої дитини	
	2.7.7. Створення центрів (відділень) раннього втручання з наданням послуг, відповідно до розробленого і затвердженого положення про центр (відділення) раннього втручання:	2019-2021	Департамент соціального захисту населення, департамент охорони здоров'я, департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Потреби визначені. центри створені і функціонують. Розроблено і затверджено Положення. Діти утримують послуги раннього втручання	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.8. Формування мультидисциплінарних команд для надання медико-соціальної реабілітації та палативної допомоги дітям	2019-2026	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення, департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Мультидисциплінарні команди створені і функціонують	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.9. Розширити функціонування мобільного хоспісу з надання палативної допомоги мультидисциплінарними командами	2019-2026	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, КЗ ЛОР «Західноукраїнський спеціалізований дитячий медичний центр», недержавні організації (за згодою)	Потреби визначені. Розроблено і затверджено Положення про мобільний хоспіс. Працює мультидисциплінарна команда	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.10. Забезпечення/надання	2019-2026	Департамент охорони здоров'я	Потреби визначені.	За розрахунками

	медичної реабілітації та паліативної допомоги дітям, з урахуванням територіальної доступності, відповідно до розробленого і затвердженого Положення.		облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Розроблено і затверджено Положення. Послуги надані в середньому 100 дітям в рік	надавача послуг наближеного до споживача
	2.7.11. Створення комісій з трансформації/реорганізації закладів (будинків дитини). Навчання членів комісій.	2019-2020	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Комісії сформовані, затверджені, їх члени навчені.	Не потребує
	2.7.12. Реорганізація закладів КЗ ЛОР «Будинок дитини №1 та №2» у центр медичної реабілітації та паліативної допомоги для дітей	2020	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, Львівська обласна рада	Створення центру медичної реабілітації та паліативної допомоги	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
III. Кадрове забезпечення реформування системи інституційного догляду і виховання дітей					
Специфічні цілі: - організація підготовки та перепідготовки всіх суб'єктів, що мають повноваження і відповідальність в процесі реалізації Регіонального плану реформування системи інституційного догляду і виховання дітей в Львівській області на 2018-2026 роки; - забезпечення достатньої кількості фахівців, які здійснюють свою діяльність у сфері захисту прав дітей та надання їм послуг; - забезпечення нових структур, що надають соціальні послуги, якісними кадровими ресурсами; - обслуговування та керування професійної реконверсії (перепідготовки) кадрового потенціалу зі сфери інституційного догляду та виховання дітей.					
3.1 Розробити план і програми навчання	3.1.1. Розробка і впровадження плану і програм навчання різних категорій керівників і фахівців з реалізації Регіонального плану реформування системи інституційного догляду і	2018-2019	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, служба у справах дітей	План розроблений і затверджений. Програми розроблені і впроваджуються	Не потребує

	виховання дітей в Львівській області на 2018-2026 роки		облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, недержавні організації (за згодою)			За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
3.2 Визначити кадрову потребу для розвитку інклюзивної освіти	3.2.1 Введення посадових одиниць для кадрового забезпечення інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ). Підготовка персоналу.	2018-2020	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	208 нових посадових одиниць (26 керівників, 186 фахівців і технічного персоналу) ІРЦ забезпечені кваліфікованими кадрами, персонал навчений		За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	3.2.2. Введення посадових одиниць персоналу підтримки в навчальних закладах I та II ступенів: - 625 - асистент учителя - 135 – практичний психолог - 65 – вчитель-логопед - 160 – вчитель-дефектолог - 680 - вихователь групи продовженого дня	2019-2026	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконкомі міст обласного значення, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Структури і послуги підтримки забезпечені кваліфікованими кадрами		За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	3.2.3. Введення посадових одиниць персоналу підтримки в закладах дошкільної освіти: 130 - асистент вихователя 15 – практичний психолог 15 – вчитель-логопед	2020-2026	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Структури і послуги підтримки забезпечені кваліфікованими кадрами		За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

	60 – соціальний педагог					
	3.2.4. Розробка плану і програм навчання всіх категорій персоналу підтримки, впровадження програм.	2018-2020	Департамент освіти і науки облдержадміністрації	План і програма розроблені. Курси організовані, персонал підготовлено	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	
	3.2.5. Забезпечення персоналом інклюзивно-ресурсних центрів.	2020-2024	Департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	200 посад введено, 100 фахівців навчено	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	
	3.2.6. Ввести штатні посади фахівців із соціальної роботи відповідно до нормативів забезпечення соціальної роботи у громаді та забезпечити технічне оснащення їх робочого місця.	Починаючи з 2019	Голови РДА, голови міських рад, голови об'єднаних територіальних громад (за згодою)	У кожній громаді працює ФСР (фахівець соціальної роботи) за нормативом 1 фахівець на 1500 жителів громади	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	
	3.2.7. Забезпечити проведення навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, фахівців із соціальної	Починаючи з I кварталу 2019	Департаменти освіти і науки, соціального захисту населення, служба у справах дітей облдержадміністрації, заклад післядипломної освіти, Львівській обласний центр соціальних служб для сім'ї,	Охоплення навчанням 100% новопризначених спеціалістів та не менше 80% наявних спеціалістів	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача	

	роботи, спеціалістів сфери соціального захисту, освіти та охорони здоров'я, закладів інституційного догляду, що підлягають реформуванню та представників громадських організацій, працівників ЗМІ, щодо виявлення сімей з дітьми, які потребують допомоги, та щодо покращення міжвідомчої взаємодії.		дітей та молоді, голови РДА/МВК, голови об'єднаних територіальних громад, недержавні організації (за згодою)		
	3.2.8. Розробка і впровадження програми для забезпечення підвищення кваліфікації патронажних сестер: -2019 - 30% -2021 - 60% -2023 - 90%	2019-2023	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, облдержадміністрації, вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради "Львівський медичний коледж післядипломної освіти"	План і програма розрахунки. Курси організовані, персонал підготовлено	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	3.2.9. Введення посадових одиниць для кадрового забезпечення катанестичного відділення. Підготовка персоналу.	2019-2020	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою) Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради "Львівський медичний коледж післядипломної освіти"	Посадові одиниці створені. 100% фахівців пройшли підвищення кваліфікації	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	3.2.10. Розробка і впровадження програми для	2019-2021	Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації,	Персонал для шкіл відповідального	За розрахунками надавача послуг

забезпечення підготовки викладачів для шкіл відповідального батьківства.		недержавні організації (за згодою)	батьківства навчений	наближеного до споживача
3.2.11.Введення посадових одиниць для кадрового забезпечення центрів раннього втручання, підготовка персоналу.	2019-2021	Департамент охорони здоров'я обласної адміністрації, управління освіти і науки обласної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Посадові одиниці введені. 100% фахівців пройшли підвищення кваліфікації	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
3.2.12.Розробка і впровадження програми для підготовки фахівців центру медичної реабілітації та паліативної допомоги для дітей.	2019-2020	Департамент охорони здоров'я обласної адміністрації, департамент освіти і науки обласної адміністрації, департамент соціального захисту районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	План і програма розроблені. Курси організовані, фахівці навчені	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
3.2.13.Ввести штатні посади служб у справах дітей відповідно до нормативів забезпечення соціальної роботи у громаді та забезпечити технічне оснащення їх робочого місця.	Протягом 2019 - 2020	Голови об'єднаних територіальних громад (за згодою)	У кожній громаді створено СуСД	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
3.2.14. Розробка та затвердження програм (курсів) для навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів і фахівців, які	ІІ квартал 2019	Департамент освіти і науки обласної адміністрації	Розроблено та затверджено наказами програми	Не потребує

	задіяні у системі інклюзивного навчання, спеціальної освіти, послуг раннього втручання				
IV. Трансформація закладів інституційного догляду і виховання дітей					
Специфічні цілі: - поступове зменшення кількості дітей в установах інституційного догляду і виховання на 10% щороку (починаючи з 2018 р.); - скорочення кількості закладів інституційного догляду і виховання дітей на 5 % щороку (починаючи з 2019 р.); - припинення до 2026 року діяльності всіх типів установ інституційного догляду і виховання дітей, в яких проживає понад 10 вихованців					
4.1 Забезпечити організацію трансформації закладів інституційного догляду і виховання дітей	4.1.1. Поступове встановлення мораторію на зарахування дітей в заклади інституційного догляду і виховання дітей, на працевлаштування нових працівників та капіталовкладення.	2020-2024	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, райдержадміністрації	Рішення про встановлення мораторію прийнято.	Не потребує
	4.1.2. Створення комісій з трансформації кожного закладу інституційного догляду і виховання дітей. Навчання членів комісій.	2019-2024	Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, департамент освіти і науки облдержадміністрації, департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, Львівській обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, райдержадміністрації,	42 комісії сформовані, затверджені, їх члени навчені.	Не потребує

				установи інституційного догляду та виховання дітей, недержавні організації (за згодою)		
4.2 Забезпечити підготовку Плану трансформації кожного закладу інституційного догляду і виховання дітей	4.2.1 Розробка планів (дорожніх карт) трансформації кожного закладу інституційного догляду і виховання дітей та проведення комплексної оцінки закладів.	2019-2024	Члени комісії з трансформації закладів.	42 плани розроблені, затверджені, реалізовані, звіти оцінки розроблені	Не потребує	
4.3. Здійснення аналізу та планування перерозподілу матеріальних ресурсів кожного закладу інституційного догляду і виховання дітей.	4.3.1. Проведення комплексної оцінки закладу та кожної дитини, розміщеної в закладі інституційного догляду і виховання дітей, і розробка індивідуального плану реінтеграції дитини.	2019-2024	Члени комісії з трансформації закладів.	Звіти оцінки розроблені. Індивідуальні плани реінтеграції дитини розроблені.	Не потребує	
	4.3.2. Здійснення аналізу та планування перекваліфікації та застосування людських ресурсів кожного закладу інституційного догляду і виховання дітей.	2019-2024	Члени комісії з трансформації закладів.	Аналіз проведений. План використання людських ресурсів розроблений.	Не потребує	
V. Інформаційно – просвітницькі заходи						
5.1.Забезпечення інформаційного	5.1.1.Забезпечити проведення інформаційної	Постійно	Департамент внутрішньої та інформаційної політики	У регіональних та місцевих ЗМІ	За розрахунками надавача послуг	

супроводу проведення деінституалізації у Львівській області	кампанії: - щодо розвитку системи надання соціальних послуг для дітей і сімей з дітьми; - щодо реформування закладів інституційного догляду та виховання дітей та розвитку патронату і наставництва; - щодо формування правосвідомості у вихованців закладів інституційного догляду та надання наглядної правової допомоги сім'ям з дітьми, які опинились у складних життєвих обставинах (включаючи виготовлення та розміщення відео, аудіо-роликів, зовнішньої реклами, інформаційних брошур, буклетів та іншої друкованої продукції, проведення інформаційних заходів).		облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, департаменти соціального захисту населення, освіти і науки облдержадміністрації, головне територіальне управління юстиції у Львівській області, Львівській обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, РДА/МВК/ОТГ, недержавні організації (за згодою)	започатковано тематичні рубрики (цикли передач), присвячені реформі. системи інституційного догляду та виховання дітей, розвитку альтернативних форм виховання дітей.	наближеного до споживача
	5.1.2.Забезпечити регулярне висвітлення у регіональних та місцевих ЗМІ реформи системи інституційного догляду і виховання дітей, розвитку альтернативних форм виховання дітей.	Постійно	Департамент внутрішньої та інформаційної політики облдержадміністрації, служба у справах дітей облдержадміністрації, департаменти соціального захисту населення, освіти і науки	У регіональних та місцевих ЗМІ започаткувати тематичні рубрики (цикли передач), присвячені реформі та пропагуванню альтернативних форм	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача

				науки облдержадміністрації, РДА/ МВК (за згодою), Львівській обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, регіональні, місцеві ЗМІ (за згодою)	виховання дітей	
	5.1.3.Проводити просвітницьку роботу для формування у вихованців закладів інституційного догляду життєвих навичок безпечної поведінки щодо профілактики соціально небезпечних хвороб та формування здорового способу життя.	Постійно		Департамент освіти і науки, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служба у справах дітей облдержадміністрації, департамент освіти і науки, недержавні організації (за згодою)	100% випускників закладів інституційного догляду охопити індивідуальною та груповою роботою	За розрахунками надавача послуг наближеного до споживача
	5.1.4.Поширити досвід діяльності груп взаємодопомоги батьків дітей з інвалідністю та включення дітей з інвалідністю до місцевих спільнот (підтримане волонтерство, інклюзивне дозвілля, доступні заклади культури і спорту)	Постійно		Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, Львівський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, райдержадміністрації, виконкоми міських сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних (за згодою)	Описано країні українські практики, представлено їх під час міжвідомчої робочої наради за участі представників громадянського суспільства, розміщено на офіційних сайтах структурних підрозділів облдержадміністрації	Не потребує

**Черговість трансформації закладів інституційного догляду і виховання дітей Львівської області
у розрізі груп**

№ групи	Група інституцій	Власна назва інституції	Оцінка закладу	Період трансформації (короткостроковий, середньостроковий, довгостроковий)	Дата складання плану трансформації (з урахуванням експертної думки)
I.	Будинки дитини сфери охорони здоров'я	КЗ ЛОР «Будинки дитини» № 1 та № 2	65	Короткостроковий	2020
II.	Дитячі будинки – інтернати сфери соціального захисту	КЗ ЛОР «Буківський дитячий-будинок інтернат» та «Роздільський дитячий-будинок інтернат»	51	Довгостроковий	2025
III.	Загальноосвітні школи-інтернати; санаторні школи-інтернати, ліцей	КЗ ЛОР «Львівська загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 1 I-III ст. імені Б.І. Антонича» (для дітей із серцево-судинними захворюваннями)	83	Короткостроковий	2019
		КЗ ЛОР «Винниківська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-II ступенів» (для дітей з малими і неактивними (фаза згасання) формами туберкульозу)	66	Короткостроковий	2019
		КЗ ЛОР «Бориславська загальноосвітня санаторна школа – інтернат I-III ст.» (для дітей із захворюваннями органів	59	Короткостроковий	2019

	травлення)				
	КЗ ЛОР «Сокальська загальноосвітня санаторна школа-інтернат І-ІІІ ст. імені Т.Шевченка» (для дітей, хворих на скліоз)	51	Короткостроковий	2019	
	Рава-Руська спеціалізована школа-інтернат І-ІІІ ступенів	54	Середньостроковий	2022	
	Турківська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ступенів	55	Середньостроковий	2022	
	Стрілківська школа-інтернат І-ІІІ ступенів	45	Короткостроковий	2019	
	Хирівська школа-інтернат Владки Івана Хоми	57	Середньостроковий	2022	
	Львівська загальноосвітня школа-інтернат №2 І-ІІІ ст.	66	Середньостроковий	2022	
	Сколівська загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ст.	55	Середньостроковий	2022	
	Львівський державний ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою	56	Середньостроковий	2022	
IV.	Навчально-реабілітаційні центри	68	Довгостроковий	2024	
	КЗ ЛОР НРЦ І-ІІ «Оберіг»	60	Довгостроковий	2024	
	КЗ ЛОР «НРЦ «Мрія» І-ІІІ ст.»	71	Довгостроковий	2024	
	КЗ ЛОР «НРЦ Святого Миколая І-ІІІ ст.»	69	Довгостроковий	2024	
	КЗ ЛОР НРЦ «Світанок»	53	Середньостроковий	2023	
	КЗ ЛОР «Підкамінський НРЦ І-ІІІ ст. з поглибленою професійною підготовкою» для дітей із зниженим слухом	51	Короткостроковий	2020	

		КЗ ЛОР «Великолюбінський НРЦ І-ІІ ст.»	43	Короткостроковий	2020
		КЗ ЛОР «Жовківський НРЦ І-ІІІ ст.» «Злагода»	54	Короткостроковий	2019
		КЗ ЛОР «Краковецький НРЦ І-ІІ ст. з поглибленою професійною підготовкою»	50	Короткостроковий	2019
		КЗ ЛОР «НРЦ «Левеня»	68	Довгостроковий	2025
		КЗ ЛОР «Львівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №100 І-ІІІ ступенів»	62	Довгостроковий	2025
		КЗ ЛОР «Львівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Марії Покрови»	67	Довгостроковий	2025
		КЗ ЛОР «Самбірська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ступенів «Берегиня»	51	Короткостроковий	2020
		КЗ ЛОР «Нагуєвицька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ст.»	56	Короткостроковий	2020
		КЗ ЛОР «Лівчицька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ст.»	44	Короткостроковий	2019
		КЗ ЛОР «Лопатинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ступенів навчання»	50	Короткостроковий	2020
		КЗ ЛОР «Верхньосиньовидненська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ступенів «Надія»	44	Короткостроковий	2017
V.	Спеціальні школи-інтернати	КЗ ЛОР «Добромилська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІ ст.»	39	Короткостроковий	2020

		інтернат»				
		КЗ ЛОР «Підгірцівська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ст.»	57		Короткостроковий	2020
VI.	Дитячі будинки	Бориславський дитячий будинок «Оріана»	52		Короткостроковий	2020
		Дрогобицький дитячий будинок «Оранта»	49		Короткостроковий	2020
		Буський районний дитячий будинок змішаного типу «Добре серце»	46		Короткостроковий	2020
		Районний дитячий будинок змішаного типу «Рідний дім»	42		Короткостроковий	2020
		Районний дитячий будинок «Рідний дім» Золочівської районної ради	41		Короткостроковий	2020
		Комунальний заклад «Дитячий дошкільний будинок №1»	57		Короткостроковий	2020
VII.	Притулок	Лаврівський дитячий будинок відділу освіти Старосамбірської РДА	48		Короткостроковий	2019
		Притулок для дітей служби у справах дітей обласної державної адміністрації	50		Короткостроковий	2020